

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

30 januari 2002

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

ACTUALITEITSDEBAT OVER DE HERTEKENING VAN HET VLAAMSE ONDERWIJSLAND-
SCHAP

Inhoud

Nr. 26

Woensdag 30 januari 2002
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Samenstelling van de commissies	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	1
Ontwerpen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstel van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voortsellen van resolutie	
Indiening en verwijzing	2
Advies van de Raad van State	
Indiening en verwijzing	2
Verslagen	
Indiening	2
Motie	
Indiening	3
Met redenen omklede moties	
Indiening	3
Mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap	
Indiening	5
Mededeling van de Vlaamse Milieumaatschappij	
Indiening	5
Arresten van het Arbitragehof	
Indiening	5
Kennisgevingen van het Arbitragehof	
Indiening	5
Actualiteitsdebat	
Actualiteitsdebat over de hertekening van het Vlaamse onderwijslandschap	5
Sprekers : de heren Luc Martens, Karel De Gucht, Gilbert Vanleenhove en Lucien Suykens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Joris Van Hauthem, André Van Nieuwkerke, Ludo Sannen, Miel Verrijken, Dirk De Cock, Kris Van Dijck en Jos Geysels en minister Marleen Vanderpoorten	
Moties van aanbeveling	32

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling

Spreker : de heer Joris Van Hauthem

33

Regeling van de werkzaamheden

33

VOORZITTER : De heer André Denys, onder-voorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.01 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Claudine De Schepper : gezondheidsredenen ;

Francis Vermeiren : ambtsverplichtingen ;

Jos De Meyer : familieverplichtingen.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES**Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden**

De voorzitter : Voor de VLD-fractie zijn :

- in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid de heer Julien Demeulenaere als vast lid vervangen door de heer Cis Schepens ; de heer Marc Cordeel als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Julien Demeulenaere en de heer Jozef Browaets als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Peter Gysbrechts ;
- in de Commissie voor Cultuur, Media en Sport de heer Cis Schepens als vast lid vervangen door de heer Guy Sols ;
- in de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme de heer Cis Schepens als vast lid vervangen door de heer Guy Sols ;
- in de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening de heer Marc

Cordeel als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Guy Sols.

ONTWERPEN VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek Bulgarije, ondertekend in Sofia op 18 mei 2001
– 1009 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.
- Ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie, ondertekend te Den Haag op 29 mei 1993
– 1012 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.

VOORSTEL VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : Het volgende voorstel van decreet werd ingediend :

- Voorstel van decreet van de heren Jan Penris, Filip Dewinter, Christian Verougstraete en Hilde De Lobel houdende wijziging van artikel 19 van het besluit van de Vlaamse regering tot reglementering van het sociale huurstelsel voor sociale huurwoningen die worden verhuurd of onderverhuurd door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij of een sociale huisvestingsmaatschappij met toepassing van titel VII van de Vlaamse Wooncode
– 1010 (2001-2002) – Nr. 1.

Voorzitter

Verwezen naar de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid.

1966, en van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs
– 387 (2001-2002) – Nr. 2.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heren Luc Van den Brande, Johan Sauwens, Ludwig Caluwé, Eric Van Rompuy, mevrouw Brigitte Grouwels en mevrouw Mieke Van Hecke betreffende een geactualiseerd Vlaams programma staatshervorming
– 1006 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken.
- Voorstel van resolutie van de heren Ludwig Caluwé, Carl Decaluwe, mevrouw Wivina Demeester en de heren Jan Verfaillie, Johan Sauwens en Eric Van Rompuy betreffende het samenwerkingsakkoord inzake het investeringsplan 2001-2012 van de NMBS
– 1008 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : Het volgende advies van de Raad van State werd ingediend :

- Advies van de Raad van State over het voorstel van decreet van de heer Etienne Van Vaerenbergh houdende strafbepalingen voor overtredingen van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli

VERSLAGEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Jacques Laverge over het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag nr. 174 betreffende de voorkoming van zware industriële ongevallen, aangenomen door de algemene vergadering van de Internationale Arbeidsorganisatie in Genève op 22 juni 1993
– 768 (2000-2001) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Jacques Laverge over het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag inzake de grensoverschrijdende gevolgen van industriële ongevallen en met de bijlagen I tot XIII, ondertekend in Helsinki op 17 maart 1992
– 771 (2000-2001) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme uitgebracht door de heer Jan Laurys over het voorstel van resolutie van mevrouw Veerle Declercq, mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Anne-Marie Baeke en de heer Jan Roegiers betreffende de arbeidszorg
– 808 (2000-2001) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door mevrouw Niki De Gryze over het voorstel van resolutie van mevrouw Hilde De Lobel en de heren Roland Van Goethem, Felix Strackx en Jan Penris betreffende de oprichting van een Vlaams Sportcentrum
– 929 (2001-2002) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Herman Lauwers over het

Voorzitter

ontwerp van decreet betreffende de wijziging aan het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, wat de invoering van de euro betreft
– 965 (2001-2002) – Nr. 2.

- Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid uitgebracht door mevrouw Dominique Guns en de heer Bart De Smet over het verzoekschrift betreffende de onmogelijkheid voor gepensioneerde personeelsleden om aan te sluiten bij de collectieve hospitalisatieverzekering van OMOB na hun 65ste verjaardag
– 1002 (2001-2002) – Nr. 1.

- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door de heer Bart De Smet over de hoorzitting met de Jeugdraad van de Vlaamse Gemeenschap betreffende de visie op een geïntegreerd jeugdbeleid
– 1004 (2001-2002) – Nr. 1.

- Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen uitgebracht door de heer Jan Van Duppen over de gedachtewisseling over het protocol van 25 juli 2001 gesloten tussen de Federale regering en de overheden bedoeld in artikelen 128, 130 en 135 van de Grondwet met betrekking tot de eerste-lijnsgezondheidszorg
– 1011 (2001-2002) – Nr. 1.

- Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door mevrouw Hilde Claes en de heer Pieter Huybrechts over het verzoekschrift betreffende de kenbaarmaking van het beroep van de ouders in het onderwijs
– 1019 (2001-2002) – Nr. 1.

- Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen uitgebracht door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen over de hoorzitting over het Wetboek 2002 van Blindenzorg Licht en Liefde
– 1022 (2001-2002) – Nr. 1.

- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door de heer Jo Vermeulen en mevrouw Mieke Van Hecke over het verzoekschrift betreffende de invoering van een verbod om beelden te tonen van bestuur-

ders of passagiers van rijdende wagens zonder autogordel
– 1023 (2001-2002) – Nr. 1.

MOTIE

Indiening

De voorzitter : De volgende motie werd ingediend :

- Motie van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 1003 (2001-2002) – Nr. 1.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES

IndieningIndiening

De voorzitter : De volgende met redenen omklede moties werden ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heren Etienne Van Vaerenbergh, Patrick Hostekint, Peter Gysbrechts en Eloi Glorieux tot besluit van de op 17 januari 2002 door de heer Luk Van Nieuwenhuysen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de stand van zaken betreffende de ratificatie van de Europese Kaderconventie inzake de bescherming van nationale minderheden
– 1005 (2001-2002) – Nr. 1.

- Met redenen omklede motie van de heer Julien Librecht, mevrouw Marijke Dillen en de heer Pieter Huybrechts tot besluit van de op 23 januari 2002 door de heer Julien Librecht in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de organisatie van en de deelnemers aan het door de minister-president aangekondigde rondetafelgesprek betreffende het onderwijs
– 1007 (2001-2002) – Nr. 1.

Voorzitter

- Met redenen omklede motie van mevrouw Marijke Dillen, Felix Strackx en Niki De Gryze tot besluit van de op 24 januari 2002 door mevrouw Marijke Dillen in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de evolutie van het geboortecijfer in Vlaanderen en het gezinsbeleid van de Vlaamse regering
– 1013 (2001-2002) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Luc Martens, Jos De Meyer en mevrouw Mieke Van Hecke tot besluit van de op 23 januari 2002 door de heer Julien Librecht in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de organisatie van en de deelnemers aan het door de minister-president aangekondigde rondetafelgesprek betreffende het onderwijs
– 1014 (2001-2002) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Chris Vandenbroeke, Jan Loones en Kris Van Dijck tot besluit van de op 24 januari 2002 door mevrouw Marijke Dillen in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de evolutie van het geboortecijfer in Vlaanderen en het gezinsbeleid van de Vlaamse regering
– 1015 (2001-2002) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Jan Penris, Roland Van Goethem en Mathieu Boutsen tot besluit van de op 24 januari 2002 door de heer Jan Loones in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Jaak Gabriëls, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de Vlaamse belangen en compensaties inzake de Airbusdossiers A400M en A380
– 1016 (2001-2002) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heer Jan Van Duppen, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Ria Van Den Heuvel en de heer Jan Roegiers tot besluit van de op 24 januari 2002 door de heer Jan Van Duppen in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kan-
sen, over de verspreiding van de vaccins tegen meningitis C via de huisartsenkringen
– 1017 (2001-2002) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Carl Decaluwe en Eric Van Rompuy tot besluit van de op 24 januari 2002 door de heer Carl Decaluwe in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over het gerechtelijk onderzoek naar eventuele voorkennis bij Think Media betreffende de toekenning van de licenties voor landelijke commerciële radio
– 1018 (2001-2002) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Trees Merckx-Van Goey en mevrouw Sonja Becq tot besluit van de op 24 januari 2002 door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de demografische evoluties met stijgende zorgbehoefte en een geactualiseerd actieplan RVT-erkenningen voor Vlaanderen
– 1020 (2001-2002) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Sonja Becq en mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot besluit van de op 24 januari 2002 door mevrouw Marijke Dillen in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de evolutie van het geboortecijfer in Vlaanderen en het gezinsbeleid van de Vlaamse regering
– 1021 (2001-2002) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Ria Van Den Heuvel, mevrouw Patricia Ceysens en de heren Jan Van Duppen en Jan Roegiers tot besluit van de op 24 januari 2002 door mevrouw Marijke Dillen in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de evolutie van het geboortecijfer in Vlaanderen en het gezinsbeleid van de Vlaamse regering
– 1024 (2001-2002) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Eddy Schuermans en Jan Laurys tot besluit van de op 24 januari 2002 door de heer Jan Loones in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimte-

Voorzitter

lijke Ordening, en tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de Vlaamse belangen en compensaties inzake de Airbusdossiers A400M en A380
– 1025 (2001-2002) – Nr. 1.

MEDEDELINGEN VAN HET MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werden ingediend :

- Beslissing van de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie d.d. 5 december 2001 inzake de klacht van 17 oktober 2001 van de heer Ph. Dewinter tegen VRT (DOC 89/2001-2002) ;
- Verruiming Westerschelde, Tractaat van 17 januari 1995, 2e voortgangsrapport (DOC 90/2001-2002).

Deze mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELINGEN VAN DE VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededelingen van de Vlaamse Milieumaatschappij werden ingediend :

- Rapport Luchtkwaliteit in het Vlaamse Gewest + bijlagen (DOC 91/2001-2002) ;
- Rapport Lozingen in de lucht (DOC 92/2001-2002).

Deze mededelingen van de Vlaamse Milieumaatschappij liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende arresten van het arbitragehof liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- Arrest nr. 11 van 16 januari 2002 ;
- Arrest nr. 12 van 16 januari 2002 ;
- Arrest nr. 13 van 16 januari 2002 ;
- Arrest nr. 14 van 17 januari 2002 ;
- Arrest nr. 15 van 17 januari 2002.

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- 2247 en 2299 (samengevoegde zaken).

ACTUALITEITSDEBAT**Actualiteitsdebat over de hertekening van het Vlaamse onderwijslandschap**

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de hertekening van het Vlaamse onderwijslandschap.

De bespreking is geopend.

Martens

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, wie halfweg deze regeerperiode een balans opmaakt van de relatie tussen de regering en het onderwijs, moet vaststellen dat die op zijn minst ambivalent is. Dat is dan nog eufemistisch uitgedrukt. Enerzijds zegt de regering herhaaldelijk in beleidsverklaringen dat onderwijs een grote prioriteit is. Wie zou afgaan op de veelvuldige uitspraken van het onderwijskabinet en de bemoeienissen van de minister-president en de VLD-voorzitter, zou de indruk krijgen dat men het nog meent ook. De praktijk toont echter dat de balans niet in evenwicht is. De engagementen zijn helemaal niet geloofwaardig. Ook in de begroting 2002 blijft het onderwijs budgettair achterop hinken.

De commissie voor Onderwijs heeft een behoorlijk goed gevulde agenda. Dat is echter niet omdat de regering met zoveel projecten naar het parlement komt, maar omdat de commissieleden met vragen, interpellaties en hoorzittingen voortdurend proberen het debat te animeren.

Er zijn voortdurend provocaties, vooral van de VLD. Leerkrachten moeten niet op een loonsverhoging rekenen omdat het kijk- en luistergeld is afgeschapt. Minister Vanderpoorten verwijst naar de studie objectiveerbare verschillen. Er moet meer worden samengewerkt, maar meer middelen en een snelle uitvoering is geen prioriteit. Minister-president Dewael doet op zijn beurt uitspraken die de sociale vrede zeker niet bevorderen. Ik verwijs naar beleidsbeslissingen die geen enthousiasme oproepen op het terrein. Denk maar aan de vervangingspool, de zelfstandige stage, de voortijdige evaluatie van de lerarenopleiding, de ont koppeling van het gelijkheidsdecreet en de visietekst 'Maatwerk'. De Vlaamse regering sukkelde van het ene conflict in het klassieke middenveld.

De regering probeert voortdurend de publieke opinie tegen het onderwijs te mobiliseren, zelfs de ouders. De regering negeert systematisch het traditionele middenveld van inrichtende machten en vakbonden. Ze probeert kunstmatig een nieuw maatschappelijk middenveld te creëren dat opgezet wordt tegen het andere.

Het Vlaams onderwijsveld baalt van deze Vlaamse regering en het gevoerde beleid. Er is heel wat verbijstering ontstaan over het verraad ten aanzien

van het gemeenschapsonderwijs. De meerderheid oefent daarenboven een tweevoudige agressie uit op het vrij onderwijs. De heer De Gucht probeerde op een bepaald ogenblik inhoudelijk en organisatorisch in te breken in het vrij onderwijs. De regering was nochtans al herhaaldelijk teruggefloten als ze over netvervaging sprak. Minister-president Dewael ging zelfs zover dat hij in Kerk en Leven een groot interview gaf. Hij vond het zo belangrijk dat hij het in Tongeren heeft laten ronddelen. Zo maakte hij duidelijk dat hij rechtgelovig is.

De regering is buiten gegooid langs de voordeur en langs de achterdeur. Na die terugfluiting komt de heer De Gucht opnieuw binnen langs de schoorsteen. Wees voorzichtig, mijnheer De Gucht, men zou kunnen denken dat u de kerstman bent die te laat is.

Mijnheer De Gucht, u probeert als een ervaren marktkramer 100 percent financiering aan te praten, met daaraan gekoppeld de voorwaarde van pluralisme. De onderwijswereld is echter niet van plan zijn ziel te verkopen voor die zilverlingen of gouden karolussen. U hebt het begrip pluralisme ontwaard. Ik heb de moeite gedaan om de documenten van de Raad van het Pluralistisch Onderwijs te raadplegen. In die documenten is het begrip 'pluralisme' ernstig en diepgaand omschreven. Ook in veel brieven en vrije tribunes wordt geprobeerd vanuit verschillende invalshoeken het pluralisme te benaderen als een complex gegeven. Het is dus een grote simplificatie te beweren dat pluralisme draait om het op een of andere manier samenbrengen van het vak niet-confessionele zedenleer en het vak godsdienst.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer Martens, wat is pluralisme volgens u ?

De heer Luc Martens : In de documenten van de Raad van het Pluralistisch Onderwijs staat dat het gaat over een constructieve en selectieve valorisatie van de bestaande pluraliteit. Dat is een zeer behartenswaardige houding, die zowel individueel als maatschappelijk relevant kan zijn.

Wie voor pluralisme kiest, moet dat op een vrije basis kunnen doen. Pluralisme kan niet worden opgelegd. Vrijheid gaat aan pluralisme vooraf. Als mensen uiteindelijk naar de waarheid en het leven willen kunnen kijken vanuit één perspectief, maar wel in een open dialoog, dan moet dat kunnen. Als mensen vanuit een ander perspectief naar de waar-

Martens

heid en het leven willen kijken, dan moet dat ook kunnen.

Mijnheer De Gucht, u tast die vrijheid aan. Zo trapt u op de ziel van heel veel mensen. U trapt op de ziel van de mensen die de vrije keuze aanhangen. U trapt op de ziel van de mensen die geloven in een levensbeschouwelijk gedragen project. U trapt op mensen hun ziel door te doen alsof werken vanuit één perspectief niet meer van deze tijd zou zijn. U trapt op de ziel van de mensen, omdat u geen respect hebt voor de historiciteit, de geschiedenis en de dynamiek van die mensen. Dat kan niet.

Mijnheer De Gucht, u hebt Latijn-Grieks gestudeerd dus weet u wat het woord 'enthousiasme' betekent. Als de god – wat dat ook moge betekenen – de ziel niet in de leerkracht is binnengegaan, is er geen vitaliteit. Een school zonder enthousiasme heeft geen vitaliteit. Leerkrachten moeten de kans krijgen hun binnenkant naar buiten te laten komen. Dat zorgt voor een bepaalde onderwijscultuur en een bepaalde sfeer. Dat heeft een wervend effect. Daardoor wordt een project homogeen. Wie alles reduceert tot één vak, tast die homogeniteit aan.

Mijnheer De Gucht, wees op uw hoede. Er bestaan linkse én rechtse dictaturen. Beide dictaturen bezondigen zich aan een staatspedagogie. U komt daar zeer dicht in de buurt.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

De heer Karel De Gucht : Mijnheer Martens, ik heb op geen enkel ogenblik gezegd dat pluralisme volgens mij samenvalt met het al of niet geven van zedenleer. Dat is mijn mening niet. Bovendien hebt u al een antwoord gegeven op de vraag die ik u nu wou stellen, namelijk op welke manier pluralisme volgens u tegenstrijdig is met het pedagogisch project van het vrij onderwijs. Voor u valt vrij onderwijs nog steeds samen met katholiek onderwijs. Leeraars, ouders en leerlingen benaderen in dat soort onderwijs alles vanuit één filosofie. Er zijn zeer veel aanwijzingen om te zeggen dat het vrij onderwijs helemaal niet de kenmerken heeft die u het toeschrijft.

Het gaat niet over de ziel van het kind. Het gaat niet over het trappen op de ziel van de mensen die hun kinderen naar het vrij onderwijs sturen. De gebruikers van het vrij onderwijs sturen hun kinderen

naar dat net omwille van een bepaalde benadering inzake kwaliteit, wat die ook moge betekenen. U pleit daarentegen voor een vrij integristische benadering. (*Opmerkingen van de heer Luc Martens*)

Die benadering bestaat aan de top van het onderwijs, maar niet aan de basis.

De heer Luc Martens : Ik pleit niet enkel voor het vrij onderwijs. Ik pleit voor kwalitatief onderwijs.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, de heer Martens is intellectueel oneerlijk.

De heer Luc Martens : Dat zegt u altijd.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Martens, u 'citeert' me. U hebt echter blijkbaar maar flarden gehoord van wat ik heb gezegd. Ik heb nooit gezegd dat het vrij onderwijs pluralistisch moet zijn. Ik heb steeds gezegd dat het debat daarover moet worden gevoerd en dat we ons moeten afvragen of dit kan. Indien ja, dan moet nagedacht worden over de voorwaarden. Ik heb enkel het debat gelanceerd en een aantal vragen geponeerd. U bent trouwens uitgenodigd om mee te discussiëren.

Ik heb nooit gezegd dat pluralisme moet worden verengd tot het vak zedenleer. (*Opmerkingen van de heer Luc Martens*)

Het gaat over veel meer, en niet enkel over levensbeschouwelijke vakken in het algemeen. Het gaat over open projecten. Laat dat duidelijk zijn.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik zal het later hebben over hoe ik uw teksten heb gelezen. Ik nodig de heer De Gucht uit om zijn eigen interviews met veel aandacht te herlezen. Hij zal wel weer zeggen dat de journalisten hem verkeerd hebben begrepen. Ik sta niet alleen met mijn kritiek. Ik ben niet de enige die deze interviews heeft gelezen. (*Opmerkingen van de heer Karel De Gucht*)

Mijnheer De Gucht, u zet het onderwijsdebat op het verkeerde spoor. De heer Janssens stelt uitdrukkelijk dat u door uw houding de klok vijftien jaar terugdraait. De heer Sannen heeft gezegd dat het debat dat u aanzwengelt een interplanetair debat is. Ook uw coalitiepartners hebben uw interviews op dezelfde manier als ik gelezen. Ook zij

Martens

vinden dat uw benadering verwerpelijk is. U en de andere VLD-ministers zijn daar mee verantwoordelijk voor.

De heer Rombouts zegt dat politici die actoren vragen tegen betaling afstand te doen van hun identiteit, niet aan een begeistert project werken, integendeel. Hij zegt : ‘Hun aanpak is kortzichtig en contraproductief, en zal een spontane toenadering op het veld onmogelijk maken.’

Het is duidelijk dat als de regering zo’n schraal bilan voorlegt, als we vaststellen dat er voortdurend agressief en provocerend wordt gereageerd, er geen vertrouwen is. De regering weet maar al te goed dat ze op dit punt de zaken niet goed heeft aangepakt. Nu probeert ze plots om met een grote rondetafelconferentie het imago op te poetsen. Het is een soort facelift. Dat werkt even en de plooiën lijken gladgestreken. De plooiën komen echter terug.

CD&V staat zeer sceptisch ten aanzien van hetgeen voorligt. We vragen ons af waarom de discussie uit het parlement wordt weggehaald. Horen discussies over de lerarenopleiding, over de objectivering van de middelen, over gelijke kansen niet veel-er thuis in het parlement ? Heeft de regering geen vertrouwen in de parlementsleden ? Vreest ze dat door de discussies over die thema’s de meerderheid verdeeld zou raken ? Of wil ze tijd winnen omdat er geldnood is en ze evidente vragen niet correct kan beantwoorden ? Die vragen gaan over de gesloten enveloppe met betrekking tot de gelijke kansen, over het basisonderwijs, het hoger onderwijs. Dat zou de reden kunnen zijn. Wil de regering misschien de aandacht afleiden van bepaalde discussies ?

We hebben alle redenen om sceptisch te zijn. Christen-democraten zijn echter voluntaristen. We zullen dan ook tegen beter weten in mee aan tafel zitten. De afwezigen hebben immers ongelijk. (*Opmerkingen bij het VB*)

Voor ons moet ieder kind niet alleen in het onderwijs terecht kunnen. Het moet er ook tot zijn recht kunnen komen. Het onderwijs hoort niet alleen kosteloos te zijn en voor iedereen toegankelijk, het moet ook alle kinderen gelijke kansen bieden. De voorbije decennia hebben de onderwijsministers veel inspanningen gedaan om de democratisering van het onderwijs voort te zetten. Er werden op dat vlak goede resultaten geboekt. Niettemin kent het onderwijs nog steeds mechanismen die uitslui-

ting bevorderen. Nog altijd blijven kinderen van laaggeschoolden vaak zelf ook laaggeschoold. België heeft recordaantallen hoog- en laaggeschoolden, maar slechts een klein middenkader. Daar moet niet alleen via het dagonderwijs, maar ook via het levenslang leren iets aan worden gedaan. Dit talent vergooien, is dom en asociaal.

De sp.a heeft duidelijk gemaakt zeer veel belang te hechten aan gelijke kansen in het onderwijs, maar er een andere visie op na te houden dan de liberalen. Dat stemt me tevreden. Ik nodig alle meerderheidspartijen uit ons voorstel van resolutie nog eens te bekijken, want het is een poging een globale visie op het gelijkekansenbeleid uit te werken. Het onderwijs moet zo worden georganiseerd dat het alle kinderen de beste kansen op ontplooiing biedt. De vraag is hoe het best kan worden gezorgd voor de noodzakelijke diversiteit.

Alle vormen van segregatie moeten worden bestreden. Dat kan door onder meer de kunstmatige scheidingslijnen tussen de onderwijsvormen af te bouwen, de overgang tussen verschillende onderwijsniveaus gemakkelijker te maken, en onomkeerbare keuzes uit te stellen. Er moet meer differentiatie en modularisering komen. Vanzelfsprekend vereist dit alles meer middelen. Een samenleving met grote humanitaire ambities mag geen inspanning teveel zijn om de sociaal zwakkeren bij te staan.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Martens, uw kritiek betreft in de eerste plaats de vorige regeringen. Blijkbaar kunt u er niet bij en stoort het u dat een liberale minister zoveel belang hecht aan gelijke kansen. U gunt het mij niet over gelijke kansen te spreken.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik gunt u heel veel. Het Vlaams Parlement heeft evenwel brandhout gemaakt van uw visietekst over gelijke kansen. Het gelijkekansendecreet beperkt zich in feite tot één groep. Voor de rest houdt u het bij een visietekst, waarbij zeer onduidelijk blijft hoe de overgang van het ene systeem naar het andere zal verlopen, en wat er zal gebeuren met scholen die bepaalde normen niet bereiken. In de sector neemt het protest toe. U wordt niet meer geloofwaardig gevonden.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Martens, u spreekt uzelf voortdurend tegen. U vindt dat het parlement moet kunnen meepraten. Dat is ook het geval : net daarom leggen we teksten voor ter discussie. Het spreekt vanzelf dat daar nog dingen aan worden veranderd. Mijns inziens is dat net de bedoeling van een discussietekst. Na een jaar is er dan een ontwerp van decreet uit de bus gekomen. Ook dat hebben we voorgesteld aan het parlement. Het is me niet meer duidelijk of u nu een debat wilt of niet.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, natuurlijk zijn we voorstander van een debat. De teksten die u voorstelde, zijn echter onevenwichtig. Als we het onderwijs nieuwe kansen willen geven, moeten we streven naar een nieuw soort school, dat beantwoordt aan de hedendaagse maatschappij en de postmoderniteit. Deze nieuwe soort school krijgt ook langzamerhand vorm in de onderwijspraktijk.

We moeten de creativiteit aan de basis alle kansen geven. Er moet een nieuw type school komen dat aan de hedendaagse maatschappij en de zogenaamde postmoderniteit beantwoordt. Ik heb het dan niet over het internaat van de jaren vijftig of de leerfabriek zoals die hier en daar bestaat, maar over de leerschool waarin de capaciteiten van alle jonge mensen worden benut. Daar richt men zich tot de gehele persoon, en biedt men onderwijs aan dat is aangepast aan het levensbreed en levenslang leren. Daar wordt ook anders geleerd en anders onderwezen. Leraren moeten veel meer als coaches fungeren, en ouders zullen een actieve rol spelen.

Dat moet leiden tot een kwaliteitsvol onderwijs met vier dimensies. Het cognitieve aspect betreft het kwaliteitsvol aanleren van vaardigheden. Er moet pedagogische kwaliteit worden aangeboden. Op levensbeschouwelijk vlak moet er ook kwaliteit zijn. Ten slotte moeten de jonge mensen aan de school leerplezier hebben. We goochelen vaak met cijfers om te zeggen dat we een goed onderwijs hebben. Er wordt dan verwezen naar de OESO-cijfers. Het klopt dat we scoren op bepaalde gebieden. We stellen echter ook vast dat kinderen balen van de school. Ze spijbelen en vertonen soms agressief gedrag. Veel kinderen hebben een gevoel van onbehagen. Dat is een fundamenteel probleem. De fundamentele toetssteen is het welbeha-

gen van de kinderen en van diegenen die met hen werken. Als leerkrachten met enthousiasme werken en leerlingen met plezier naar school komen, dan kunnen we spreken van een goede school.

Dat kan niet zonder de vrijheid van onderwijs. Twintig jaar geleden zei de VLD op een groot congres in Kortrijk – ik denk dat het zelfs haar stichtingscongres was – dat de partij veel belang hechtte aan de vrije school en aan de grondwettelijke vrijheid van onderwijs. Ik heb de indruk dat de VLD daar vandaag niet zwaar meer aan tilt en dat standpunt heeft opgegeven.

De christen-democraten blijven de vrijheid van onderwijs en het respect voor het vrij initiatief verdedigen. Wij verdedigen het respect voor de vrije keuze van de ouders en het onvervreemdbaar recht om op basis van hun visie een pluralistische wereld op te bouwen. De vrijheid van onderwijs is economisch een pluspunt, hij is dat ook voor de gezondheidszorg en de welzijnszorg. De vrijheid van onderwijs is een hefboom voor meer vrijwillige inzet en meer creativiteit.

De vrije keuze van ouders moet kansen krijgen. We moeten komaf maken met financiële discriminaties en sociale voordelen die de vrije keuze hypotheke- ren. Los van elke andere discussie moeten er daarom onvoorwaardelijk conclusies worden getrokken uit de studie van de objectiveerbare verschillen. Met genoegen stel ik vast dat de heer Sannen in een interview hetzelfde standpunt verdedigt. Ik hoop dat hij dat standpunt handhaaft.

Vrije keuze betekent ook dat er een goed aanbod van officiële scholen moet zijn. Er moet een aanbod zijn van gemeenschaps-, provinciaal en gemeentelijk onderwijs. Men zegt voortdurend dat er moet worden samengewerkt. We zijn daar voorstander van. De overheid wordt door de bevolking als één geheel gezien. Is het niet logisch dat in de eerste plaats de officiële scholen samenwerken ? Wat verhindert een gemeenteschool om de vrije keuze te helpen garanderen ? In het licht van het subsidiariteitsbeginsel zou men nog verder kunnen gaan. Waarom zou men de gemeenten niet helpen om het gemeentelijk onderwijs te verzelfstandigen ? Vandaag hebben de gemeenten een dubbele rol : ze zijn inrichters van onderwijs maar ze hebben ook de taak te zorgen voor alle kinderen die in de gemeente school lopen. Dat is een dubbelzinnige toestand. Vaak is men rechter en partij. In de Scandinavische landen, in Denemarken en in Nederland heeft men daarvoor een oplossing gezocht. Ook hier moet een goed officieel

Martens

onderwijs worden aangeboden zonder dat de gemeenten als inrichter optreden.

Scholen moeten ook de vrijheid hebben om zelf hun belangen te behartigen. Democratie moet van onderuit groeien. Echte democratie groeit vanuit de dorpen, de gemeenten en de steden. We moeten ervoor zorgen dat ook die scholen hun bondgenoten en partners zelf kiezen, en zeggen welke logistieke ondersteuning ze wensen en met welke mensen ze hun pedagogisch project willen uitdiepen. Ze vragen begeleiding. Er moet vrijheid zijn. Deze vrijheid hebben vandaag alleen de vrije scholen. Het gemeenschapsonderwijs heeft deze vrijheid niet. Dat is de enige zuil. Men spreekt altijd over zuilen. U zegt dat het gemeenschapsonderwijs een spaghetti is. Ik laat deze uitspraak over het gemeenschapsonderwijs voor uw rekening. U hebt dit in de koffiekamer gezegd.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, er moet in een debat een minimale vorm van ernst aan de dag worden gelegd. Er is nooit over spaghetti gesproken, ook niet in de koffiekamer. De heer Martens vindt om het even wat uit.

De heer Luc Martens : Subsidiariteit betekent ook dat er een kritische, afstandelijke houding van de overheid is. Dit betekent komaf maken met de bureaucratisering, de uniformisering en de etatisering van het onderwijs. De overheid moet zich concentreren op het wettelijke kader, toekijken op de aanwending van de middelen en de kwaliteitsontwikkeling stimuleren. Ze moet speelruimte laten aan scholen en aan leerkrachten.

Onze fractie is bereid om aan de rondetafelconferentie deel te nemen. We zullen ons op een creatieve manier engageren. We zullen over veel punten discussiëren, maar we zullen niet ingaan op de discussie over de vrijheid van onderwijs. We nemen niet deel aan een discussie waar men de vrije keuze van de ouders betwist of door oneigenlijke elementen zoekt te beïnvloeden. We zullen niet deelnemen aan een discussie waarbij men de vrijheid van onderwijs zoekt in te perken of af te kopen, noch aan een discussie waarin de overheid op haar plicht terugkomt om voor iedereen een gepaste school en aangepast onderwijs te bieden.

Het gaat er ons om de jongeren de kans te geven om, met respect voor elkaar, voluit in het leven te staan. Dat betekent niet alleen als arbeidende

mens, maar ook als liefhebbende, zingevende, sociale en spelende mens, een levend wezen een leven lang. (*Applaus bij CD&V en het VB*)

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik wens het belang te onderstrepen van de rondetafelconferentie over het onderwijs die binnenkort van start gaat. Ik doe dit, ondanks de afsluiter van het gloedvol betoog van de heer Martens, die weinig illusies heel laat over de bedoelingen van CD&V.

Hetgeen de heer Martens hierover zei doet mij aan de uitzending van de voorverkiezing voor het Eurosongfestival van zondag denken. Er was een groep met de naam Incredible Time Machine die muziek uit de jaren zestig bracht. De heer Martens grijpt ook terug naar de jaren zestig, maar in zijn geval is dit minder leuk.

De rondetafelconferentie is belangrijk omdat ze 50 percent van de Vlaamse begroting betreft, namelijk 300 miljard frank per jaar die, terecht, aan onderwijs worden besteed. Het is niet meer dan normaal dat op gezette tijdstippen alle democratische partijen zich over het lange en middellange termijnperspectief van het onderwijs buigen.

Er is een traditie van overleg tussen meerderheid en oppositie, een overleg dat die scheiding overstijgt. Ik verwijs naar het Schoolpact in de federale periode, maar ook naar de discussie over het ARGO-decreet en de aanpassing ervan in 1997. Het waren telkens gelegenheden waarbij er een brede discussie over de partijen heen ontstond om te kijken op welke manier men tot de meest zinvolle oplossing kon komen.

Wanneer ik het betoog van de heer Martens hoor, vrees ik echter dat dit een wat moeilijk gesprek zal worden. Sommige partners komen blijkbaar met zeer vooropgezette meningen en agenda's naar dit gesprek. Ik vind dat jammer. Wat de VLD betreft is dat alleszins niet zo. We gaan naar deze discussie met een zeer open agenda. We vertrekken vanuit de vraag op welke wijze we de democratisering en de kwaliteit in het onderwijs een dienst kunnen bewijzen en hoe we het onderwijs beter kunnen doen aansluiten op de maatschappelijke ontwikkelingen.

Deze rondetafelconferentie mag niet betekenen dat een aantal dossiers die nu worden behandeld op de lange baan zouden worden geschoven. Het wetgevend werk in het Vlaams Parlement moet worden voortgezet. Dan heb ik het bijvoorbeeld

De Gucht

over het ontwerp van decreet inzake de gelijke kansen. De VLD is er trots op dat het minister Vanderpoorten is geweest die dat initiatief heeft genomen. Het is trouwens geen abnormale zaak dat liberalen dit doen. Liberalen hebben steeds veel aandacht gehad voor het onderwijs en de democratisering van het onderwijs. Reeds in de oprichtingsakte van de liberale partij uit 1848 – onze partij is de oudste in dit land – werd bijzonder veel aandacht besteed aan het onderwijs. Dat is ondertussen niet veranderd. Het eerste congres waaraan ik ooit heb meegewerkt in mijn politieke bestaan, van het Liberaal Vlaams Studentenverbond, ging over de democratisering van het onderwijs. In onze studententijd discussieerden we daarover. Dat was een van de items op de politieke agenda. Ik vind het jammer dat dit de laatste tien tot vijftien jaar veel minder aan bod is gekomen. We vonden die democratisering iets om voor te vechten. Het feit uit de wereld helpen dat kinderen uit een lager sociaal milieu minder kansen hadden en min of meer voorbestemd waren voor bepaalde beroepen en opleidingen vonden we behartenswaardig. Het is dus niet toevallig dat minister Vanderpoorten daar een bijzondere aandacht voor heeft, dat ze terzake een baanbrekend ontwerp van decreet op tafel heeft gelegd en verder die richting zal blijven uitgaan. Ik feliciteer haar daarvoor.

Een tweede debat dat zeker in het parlement moet worden gehouden en niet kan worden uitgesteld is dat over de hertekening van het basisonderwijs, over de wijze waarop men een leefbare school krijgt in het basisonderwijs, over de wijze waarop we in die leefbare school ook de vrije keuze zullen waarborgen. Die discussie moet zonder uitstel worden voortgezet.

Ik denk verder aan het ontwerp van decreet over het universitair onderwijs. Er is de discussie over associaties, een debat dat we op korte termijn moeten afsluiten. We moeten daar inspelen op de evoluties op het Europese vlak terzake, met de Bologna-verklaring. We zouden ons vergissen mochten we daarin geen pioniersrol spelen en er niet voor zorgen zo snel mogelijk klaar te zijn met heel deze discussie.

Los van de rondetafelconferentie wil ik ook de discussie over de objectiveerbare verschillen niet uit de weg gaan. Ik wil u eraan herinneren dat het de VLD was die in de vorige zittingsperiode, toen de ontwerpen van decreet inzake het basisonderwijs en het secundair onderwijs onderwerp van discussie waren, heeft verklaard voor eens en altijd dui-

delijkheid te willen in dat debat en een studie over de objectiveerbare verschillen te willen. We waren daar vragende partij voor. De heer Vanleenhove zal zich dat herinneren. We blijven vragende partij om dat uit te voeren. Ik kom daar nog op terug.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Het is inderdaad correct wat u zegt : de VLD was mee vragende partij terzake. Maar dit standpunt werd gesteund door de hele commissie, en is uiteindelijk door toenmalig minister Van den Bossche als prioriteit naar voren geschoven. Daarop wil ik ook wijzen.

De heer Karel De Gucht : Daarmee ben ik het eens. Maar u moet beamen dat ik dat als eerste in de commissie voor Onderwijs, waar ik een van uw regelmatige gasten was, naar voren heb gebracht, omdat ik vind dat die hele discussie over de ongelijke financiering maar eens uit de wereld moet worden geholpen. Naar mijn bescheiden mening kunnen er ook oplossingen voor worden gevonden.

Wat mij enigszins ontgoochelt, is dat het bijzonder moeilijk is om over deze aangelegenheden een volwassen debat te voeren. Als het gaat over onderwijs, duiken de oude demonen zeer vlug opnieuw op. Ik vind dat een spijtige zaak. Aan de basis in de maatschappij leven die demonen immers niet meer. De mensen bekijken dit op een veel neutralere manier. Ze zoeken een school voor hun zoon of dochter waarvan ze denken dat het de beste school is. Dikwijls maken ze ook een maatschappelijke keuze en geen filosofische keuze. Dit moet klaar en duidelijk worden gezegd. Ik vind het dan ook spijtig dat een bepaalde politieke partij, met name CD&V, dit opnieuw op de aloude manier gaat spelen. Het is wellicht een van de laatste strohalmen waaraan ze zich vanuit de oppositie willen vastklampen. (*Rumoer bij CD&V*)

Ik heb daarnet de woorden van de heer Martens gehoord : hoe hij bijna doorgloeit van een bepaalde zending zijn betoog houdt. Volgens hem kan er alleen maar onderwijs zijn als er een bepaald systeem achter zit en als er een echte ideologische en filosofische benadering aan de mensen wordt overgebracht.

Ik denk, eerlijk gezegd, niet dat de mensen dit zo bekijken. Zij zoeken een school waarvan ze denken dat het een goede school is. Er zijn trouwens in de omgeving van het vrij onderwijs een aantal mensen die dat zelf perfect doorhebben. Zij hebben een realistischer kijk op de maatschappij dan

De Gucht

u. U loopt met oogkleppen op. Dat verwondert me wel enigszins, maar het is zo.

Ik verwijs naar de woorden van de heer Boone, de gewezen secretaris-generaal van het VVKSO, in een interview met journalist Patrick Martens. De journalist vraagt hem hoeveel leraars er in het vrij onderwijs eigenlijk achter dat project staan. De heer Boone stelt dat hij zich daarover niet echt durft uit te spreken. Wel heeft hij ooit zelf eens een onderzoek gedaan in een school waar hij zelf tot de inrichtende macht behoort, een Don Bosco-school. Dat zijn de Salesianen. In die school is er een bevraging geweest met de vraag wie er achter het opvoedingsproject stond. Het antwoord van drie vierde van de leraars was dat het opvoedingsproject eigenlijk voorbijgestreefd is. Waarschijnlijk betekent dit toch ook wel dat ze het in de praktijk enigszins anders zullen invullen.

Er is ook een studie van het Hoger Instituut voor de Arbeid. In die studie heeft men onderzocht wat de elementen zijn die de schoolkeuze beïnvloeden. Uit dat onderzoek blijkt dat voor 7,9 procent van de mensen het gegeven dat er een godsdienstige opvoeding wordt geboden, doorslaggevend is in de schoolkeuze. Voor mijn part mag u dat percentage nog gerust verdubbelen. Dat is de inschatting die de Guimardstraat daar intern van maakt. Hoe dan ook, het is de realiteit.

Wat zijn dan de echte redenen voor de schoolkeuze? Het gaat dan over kwaliteit. Dat is natuurlijk een zeer subjectief begrip. Als men de kwaliteit van de scholen over alle netten heen inschat, dan is die in Vlaanderen goed tot uitstekend. Er is ook geen enkel significant verschil tussen de kwaliteit van het ene of het andere net. In alle studies waarin men heeft geprobeerd om dat te meten, is men telkens tot dezelfde vaststelling gekomen.

Een tweede vaststelling heeft te maken met de sociale aspiratieniveaus. Zeer veel mensen willen dat hun kinderen bij zogenaamd beter volk zitten. Ze gaan er terecht of ten onrechte – volgens mij in zeer veel gevallen ten onrechte – van uit dat het gemeenschapsonderwijs de lagere bevolgingsklassen aantrekt, en ze hebben niet graag dat hun kinderen daarbij worden gerekend, want het is daar dat ze vriendjes maken. Dat is een tweede element dat speelt.

Als liberaal kan ik moeilijk naast nog een derde element kijken: de marktpositie van de scholen.

Het volgende blijkt trouwens: op die plaatsen waar historisch het gemeenschapsonderwijs het zwakst was, beleeft dat gemeenschapsonderwijs ook de grootste neergang. Op een bepaald ogenblik gaat men over een bepaalde grens en is het nog bijzonder moeilijk om de vrije keuze via het gemeenschapsonderwijs in stand te houden.

Daarover werd geschreven dat er dan maar naar pragmatische oplossingen moet worden gezocht. We moeten tenslotte toegeven dat het op sommige plaatsen moeilijk is om de vrije keuze te waarborgen. Daar is nog moeilijk naast te kijken; op sommige plaatsen is er in het TSO en het BSO een overwicht van 95 procent. Het was de voorzitter van de sp.a die zei dat er voor die problemen dan maar ter plaatse naar praktische oplossingen moet worden gezocht.

Welnu, ik heb alvast een suggestie. Zone 42, de streek van Roeselare en omgeving, is een van de meest uitgesproken voorbeelden van een streek waar de vrije keuze problematisch is geworden. Er is van vrije keuze namelijk niets meer te vinden. Het marktaandeel van het gemeenschapsonderwijs is er nog 5 tot 6 procent. In het TSO en het BSO is het nog minder. Ik stel voor dat de heren Janssens en Martens samen eens een praktische oplossing uitdokteren om op zo'n plaats de vrije keuze te waarborgen.

Dames en heren van CD&V, denk maar niet dat we geïnteresseerd zijn in een schoolstrijd. Als u een schoolstrijd wilt voeren, voer die dan met uzelf, want ik moet u de illusie ontnemen dat het met de VLD zou kunnen. Wel zijn we geïnteresseerd in het onderwijs, omdat het een cruciale rol speelt in de groei naar een volwassen, zelfstandig en vrij individu. Bovendien is onderwijs een natuurlijke interesse van de liberalen.

Vrijheid in het onderwijs heeft voor ons twee componenten. U legt altijd de nadruk op de vrijheid van onderwijs, en we erkennen die ten volle, maar dat is iets anders dan de vrije keuze. Het gaat om twee componenten die in artikel 24 van de Grondwet met elkaar in evenwicht zijn.

Iedereen heeft het recht onderwijs in te richten naar zijn eigen inzichten en volgens zijn eigen pedagogisch project. We stellen dat op geen enkele wijze in vraag. Maar zijn die eigen waarden en die inspiratie waarmee wordt geschermd, niet een soort van kasplantjes die alleen kunnen gedijen achter hoge muren, zoals de heer Mortier het enkele dagen geleden zo mooi schreef in De Morgen? Zouden die waarden niet meer elan krijgen, als er

De Gucht

een bereidheid was een positieve confrontatie en een discussie aan te gaan met andere waarden ?

Een tweede element van de vrijheid van onderwijs is de vrije keuze, die in grote delen van Vlaanderen niet meer bestaat. Iedereen erkent dat. Onverdachte commentatoren, onder wie de heer Tegenbos van De Standaard, hebben daar recent artikels over geschreven. In het TSO en BSO is dat in grote delen van Vlaanderen nog nauwelijks aanwezig. In het ASO, bezien op het niveau van de studierichtingen, is dat ook op vele plaatsen het geval. Het is niet meer dan een normale vraag op welke wijze de vrije keuze zal worden gewaarborgd.

Een van de elementen van de discussie over de objectieerbare verschillen is het leerlingenvervoer. De meeruitgaven voor het leerlingenvervoer hebben onder andere te maken met het waarborgen van de vrije keuze. Van dat vervoer wordt gebruik gemaakt door 5.000 vrijekeuzeleerlingen, die geen vrijekeuzeschool vinden op een redelijke afstand van hun woning. Als surrogaat – of als second best solution, voor zover het nog een oplossing is – is hen gratis leerlingenvervoer over lange afstand aangeboden.

Ik betreur, samen met velen, dat de vrije keuze op een aantal plaatsen in steeds mindere mate door het gemeenschapsonderwijs kan worden gegarandeerd. Nochtans vormt ze een essentieel element van het onderwijslandschap. Er zijn redenen voor die toestand, waarop ik echter niet in detail kan ingaan, al zou ik dat graag doen.

Eén aspect is de politisering van het gemeenschapsonderwijs. Met veel overtuiging zeg ik dat bepaalde politieke partijen, met name de socialisten, daar een zeer grote verantwoordelijkheid in dragen. Op heel veel plaatsen in Vlaanderen zijn ze de doodgravers van het gemeenschapsonderwijs geweest door het te willen uitbouwen als een politieke zuil tegen de zuil van de toenmalige CVP, nu CD&V. De band van de bureaucratie met de sp.a is niet ver te zoeken. Een typisch voorbeeld daarvan is de akte met betrekking tot de directeurs die nog maar enkele jaren geleden werd afgeschaft. Vroeger gebeurde de selectie van de directies in het gemeenschapsonderwijs op basis van het al dan niet kennen van honderden reglementen. Alsof dat iets te maken had met de kwaliteiten die men moet hebben om een school te kunnen leiden.

Er is ook de weigering van het vrij onderwijs om zijn verantwoordelijkheid op te nemen in de pro-

blematiek van de allochtonen, een weigering die recentelijk evenwel lichtjes bijgestuurd werd. Ik kan u lijsten geven van tientallen scholen uit het gemeenschapsonderwijs die ten onder zijn gegaan omdat het concentratiescholen waren geworden. Het vrij onderwijs heeft dat echter op tal van plaatsen met de mantel der liefde bedekt en daarin zijn verantwoordelijkheid niet opgenomen.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, ik wens hierop te repliceren vooraleer ik door de onverbiddelijke gong buitenspel word gezet.

Het is natuurlijk gemakkelijk te zeggen dat de oude demonen worden opgeroepen. Het woord 'daimon' klinkt wat denigrerend en zegt iets over de manier waarop u het vrij onderwijs bekijkt. Het is duidelijk dat het met onderwijsvrijheid gaat om een zeer eigentijds begrip waarvoor uw partij nochtans een absoluut engagement zou moeten tonen. Ik bedoel daarmee het ervoor zorgen dat mensen hun vrijheid kunnen beleven zoals ze dit zelf willen. Dit heeft dus ook te maken met de keuze waar ze bepaalde diensten of een bepaalde begeleiding willen halen.

U hebt het over kwaliteit. De vraag is evenwel waar kwaliteit vandaan komt. Kwaliteit is een containerbegrip dat zich op vele manieren laat invullen. Kwaliteit is niet eenduidig en kan ook verwijzen naar een bepaalde bezieling, naar een globale context. Kwaliteit is een gegeven dat zich dynamisch ontwikkelt.

U verspreidt een cliché of karikatuur over wat in vele scholen gebeurt. Vandaag gaat het niet langer over indoctrineren of over integrisme, maar over een welbepaald pedagogisch concept. Het gaat over een welbepaalde visie die voor ons haar kans moet krijgen, net zoals het officieel onderwijs op het vlak van de invulling van de vrije keuze zijn volle kans moet krijgen.

De heer Karel De Gucht : Ook in Roeselare ? Hebt u daar al eens over nagedacht ?

De heer Luc Martens : U hoeft de mensen uit Roeselare niet kwalijk te nemen dat zij daar dynamisch werken. U zou beter de vraag stellen waarom de anderen er niet in geslaagd zijn om hun eigen marktaandeel te verwerven. U misgunt de succesrijken hun succes door binnen te breken in wat zij gerealiseerd hebben. Dat is mijns inziens een oneerlijke houding.

Martens

We krijgen een rijkere en verrijkende dialoog als daarin mensen participeren vanuit een duidelijke levensopvatting met de bedoeling inzichten scherper te stellen of bij te sturen. Hoe duidelijker de identiteit, hoe constructiever de dialoog. We willen dat de weg waarbij die identiteit tot stand komt en naar voren wordt gebracht, hoe dan ook open wordt gehouden.

Stop daarom alstublieft met uw karikatuur. Ik ken heel veel scholen in het vrij onderwijs die een enorm engagement vertonen ten aanzien van bijvoorbeeld de allochtonen. Dat engagement is trouwens niet nieuw, maar dateert al van meer dan tien jaar geleden. Kijk maar naar de Sint-Agnesschool in Borgerhout waar de populatie op twee kinderen na toen reeds volledig bestond uit kinderen uit andere cultuurgemeenschappen. Kijk ook maar eens naar de inspanningen die dienaangaande in Gent worden geleverd. Die inspanningen waren daar veel groter in het vrij gesubsidieerd onderwijs dan nu het geval is in het gemeenschapsonderwijs.

U verkondigt hier karikaturen en simplificaties waardoor u de dingen voortdurend in een verkeerd daglicht stelt. Indien u de ronde tafel ernstig zou nemen, zou u uw provocaties achterwege laten. Door dergelijke provocaties wilt u vooraf een positie innemen, in plaats van op een serene wijze na te gaan of over verschillende visies constructief kan worden gedialoogd. U hebt geprovoceerd en daardoor de mensen teruggeduwd in posities waarin ze zich niet willen bevinden. Dat is pas intellectueel oneerlijk. (*Applaus bij CD&V*)

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, ik zal hier niet op ingaan. Ik denk dat het water tussen de heer Martens en mezelf altijd te diep zal blijven. Ik zal hem wellicht nooit kunnen overtuigen.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Mijnheer de voorzitter, ik ben begaan met het onderwijs. Hoewel ik nog niet lang in het Vlaams Parlement zit, neem ik het als socialist niet dat de heer De Gucht mijn partij de doodgraver van het gemeenschapsonderwijs noemt.

Als mijn partij bepaalde fouten heeft gemaakt, zijn de liberale partij en haar vroegere ministers van Onderwijs in even grote mate de doodgravers van het gemeenschapsonderwijs geweest. Het gemeenschapsonderwijs beseft dit trouwens maar al te

goed. Ik neem het alleszins niet dat de heer De Gucht de schuld enkel bij mijn partij legt.

Daarnaast wil ik van de gelegenheid gebruik maken om de heer Martens iets duidelijk te maken. Volgens hem hebben de VLD en de sp.a hun standpunten over het onderwijs radicaal gewijzigd. Ik wil hem er even aan herinneren dat belangrijke leden van zijn partij, zoals de voormalige premiers Dehaene en Martens, mevrouw Smet en de heer Monard, op het einde van de jaren zestig van de vorige eeuw voor een open, pluralistisch gemeenschapsonderwijs hebben gepleit. Zij hadden het toen niet over het huidige gemeenschapsonderwijs, maar over een andere invulling van open, pluralistisch onderwijs.

Ik vraag me af wie hier precies zijn standpunten heeft bijgesteld. Mijn partij staat hier nog steeds achter. 99 procent van die open, pluralistische idee wordt momenteel in het gemeenschapsonderwijs gerealiseerd. Mijn partij vindt nog steeds dat scholen open en pluralistisch moeten zijn. Scholen zouden zich beter niet op een enkele levensbeschouwelijke visie baseren. Alle visies moeten, in dialoog met elkaar, aan bod kunnen komen. Mijn partij blijft deze idee verdedigen.

Dit betekent uiteraard niet dat we tegen de inrichtende machten van het vrij onderwijs zijn. We staan nog steeds achter de grondwettelijke vrijheden. We staan vandaag evenwel ook nog steeds achter de idee van een open, pluralistisch onderwijs. (*Applaus bij de sp.a*)

De heer Karel De Gucht : Mijnheer Suykens, ik denk dat u op één punt gelijk hebt. Wat de houding van CD&V ten aanzien van het onderwijs betreft, is deze generatie veel verkrampt dan de vorige. (*Opmerkingen bij CD&V*)

Dit is gewoon de realiteit. Er is een groot contrast tussen het huidige discours en bepaalde uitspraken die voormalig premier Martens ooit heeft gedaan.

De heer Suykens en ik hebben blijkbaar een verschillende mening over de rol die de socialistische partij in dit alles heeft gespeeld. Ik blijf bij mijn standpunt. Ik ben er trouwens van overtuigd dat ik dit standpunt kan documenteren. Deze discussie is vandaag evenwel niet aan de orde.

De netoverschrijdende samenwerking vormt mijns inziens een belangrijke invalshoek die voor de technische scholen onmiddellijk kan worden ingevuld. Iedereen weet dat er in het technisch en het beroepsonderwijs nauwelijks nog over een vrije

De Gucht

keuze kan worden gesproken. Er zijn in het vrij onderwijs zelfs heel wat technische en beroepsscholen die niet langer in staat zijn om de voor de opleidingen noodzakelijke moderne outillage te verkrijgen.

Mijns inziens is er nood aan een praktisch project. Er moeten regionale technische centra komen, waar alle scholen, van alle netten, een beroep op kunnen doen. Deze centra moeten de nodige werkmiddelen krijgen om voor de zware infrastructuur te zorgen. Op het niveau van de scholen moeten we enkel nog de basisuitrusting financieren.

Voorzover we het praktisch kunnen organiseren, lijkt een verregaande samenwerking inzake leerlingenvervoer me zeer belangrijk. Het Vlaams Parlement heeft dit onderwerp tijdens de vorige legislatuur al meermaals besproken. De praktische organisatie van een dergelijke samenwerking is sowieso niet evident.

Een ander belangrijk element is de harmonisering van de statuten en van de rechtsbescherming van het personeel in de verschillende netten. Dit zou de afhankelijkheid van het personeel in het vrij onderwijs verminderen. Verder lijkt het me belangrijk om het basisonderwijs steeds meer op het gemeentelijk niveau te organiseren.

Een ander inhoudelijk element betreft de democratisering van de bestuursorganen. Mijn partij is ervan overtuigd dat er van de netoverschrijdende samenwerking bijzonder weinig in huis zal komen als we er niet in slagen om de basis van het vrij onderwijs hierbij te betrekken. Mijn partij twijfelt er niet aan dat de bereidheid tot samenwerking leeft bij de basis van het vrij onderwijs. Aan de top van het vrij onderwijs is deze bereidheid evenwel totaal onbestaande.

We pleiten ervoor dat de ouders en de leraars meer inspraak en beslissingsrecht krijgen in de inrichtende machten van het vrij onderwijs.

De VLD is voorstander van een gelijke financiering voor alle scholen, tot welk net ze ook behoren, die rekening houdt met de grootte van de school, en die veel meer dan in het verleden, wordt gekoppeld aan een leerlinggerichte benadering in plaats van aan ideologische en filosofische argumenten. Dat stemt beter overeen met de werkelijkheid en zou meer bijdragen tot een grotere democratisering van het onderwijs.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer De Gucht, ik heb met aandacht geluisterd naar de analyse die u hebt gemaakt over de inhoudelijke invulling van het vrij onderwijs. Het verheugt me dat u via een maatschappelijk debat meehelpt aan een hertekeuring van de identiteit van het vrij katholiek onderwijs. U hebt zich daarenboven ingelaten met de manier waarop dat vrij onderwijs zich moet organiseren. Als u als overheid het vrij initiatief vanuit het subsidiariteitsbeginsel aanvaardt, mag diezelfde overheid de kwaliteitsnormen opleggen, maar heeft zij en u geen zaken noch met de invulling noch met de organisatie van dat project. Als u uitgaat van dit gegeven bij de discussie, dan wil ik over de toekomst van het onderwijs discussiëren. *(Applaus bij CD&V en het VB)*

De heer Karel De Gucht : Mevrouw Van Hecke, ik vind dat een heel vreemde benadering, want dat betekent dat u het democratische element in het onderwijs opzijzet. U zegt dat het vroeger de congregaties waren, en nu de kleine VZW's, die door interne coöptatie het onderwijslandschap in Vlaanderen bepalen. Dat is ook juist, die kleine VZW's maken nog steeds de dienst uit. Ik begrijp niet dat u uw basis zo erg wantrouwt. Waarom wantrouwt het vrij onderwijs de ouders die hun kinderen bij hen sturen, waarom wantrouwt het de leraars die er les geven. Hoe kan men op die manier functioneren ? Is dat democratie ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer De Gucht, de interne democratie regelen wij zelf. U hoeft dat niet te doen.

De heer Karel De Gucht : U hebt geen enkel vertrouwen in de gebruikers van uw vrij onderwijs en dat moet u wél hebben, want de leraars en ook het hele onderwijzend personeel verwachten dat van u.

Wij zijn bereid om een constructief gesprek te voeren over de verhoging van de werkmiddelen. Deze regering heeft daarin belangrijke stappen gezet, hoewel het tegenovergestelde soms wordt beweerd. Ik verwijs naar de uitvoering van het Polder- en het Tivoli-akkoord, die in de vorige legislatuur werden gesloten en nu worden uitgevoerd. Het grootste deel van de financiële impact ligt bij deze legislatuur. Ik verwijs ook naar de verhoging van de werkmiddelen van het basisonderwijs met 18 percent, die praktisch integraal ten goede komt aan het vrij onderwijs. We zijn bereid om verder concrete stappen te zetten. Het lijkt me zinvol dat de Vlaamse regering bij de begrotingscontrole

De Gucht

iets doet aan de subsidiëring van de vrije internaten, waar zich problemen voordoen.

Mijnheer de voorzitter, als laatste punt wil ik het hebben over de vraag of niet elke school een vrijekeuzeschool moet kunnen zijn. We moeten die maatschappelijke discussie voeren. Tijdens de vorige legislatuur is dat trouwens al gebeurd voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs. De VLD nam toen helemaal geen afzonderlijke positie in. Ook toen hebben we gesproken over de mogelijkheid voor elke school om een vrijekeuzeschool te worden. Voor het officieel gesubsidieerd basisonderwijs is die optie trouwens al decretaal ingeschreven voor scholen die na 1 september 1997 worden opgericht. Die datum werd geëist door de toenmalige CVP, want wij wilden veel verder gaan. We moeten trouwens nog steeds veel verder gaan, want er worden natuurlijk geen nieuwe scholen meer opgericht. Het blijft dus bij de theorie, in de praktijk levert de bepaling niets op. Wij willen dat alle scholen van het gesubsidieerd vrij onderwijs vrijekeuzescholen worden. *(Opmerkingen van de heer Luc Martens)*

Het mag in de toekomst niet langer zo zijn dat het pluralisme wordt beperkt tot de keuze tussen godsdienst en zedenleer. De vrije keuze moet worden aangeboden en moet gewaarborgd zijn. We willen ook dat het pluralisme bewaard blijft in de scholen van het gemeentelijk onderwijs die door het vrij onderwijs worden overgenomen. We dringen erop aan dat over het ontwerp van decreet nog voor het verlot wordt gestemd zodat het pluralisme bij overname gewaarborgd blijft.

We willen dat ook de scholen van het secundair onderwijs de mogelijkheid krijgen om al dan niet een vrijekeuzeschool te worden. Ik ben er trouwens van overtuigd dat een aantal scholen van het vrije net bereid zijn om die keuze te maken. Er zijn vrije scholen die een vrije school willen blijven, maar de mening zijn toegedaan dat jongeren opvoeden tot vrije persoonlijkheden, niet noodzakelijk door middel van één systeem moet gebeuren. Ze zijn ervan overtuigd dat het voor de jonge mensen een meerwaarde kan betekenen om met verschillende waardenpatronen te worden geconfronteerd. Het is een doelbewuste keuze die de scholen maken. We willen de mogelijkheid daartoe decretaal inschrijven voor elke school. Indien men erin slaagt om de inrichtende machten van de schoolbesturen van het vrij onderwijs te democratiseren, zullen steeds meer scholen ervoor kiezen om een vrijekeuzeschool te worden.

Mijnheer de voorzitter, ik besluit met een paar korte puntjes. CD&V stuurt aan op een nieuwe schoolstrijd, wij niet. *(Rumoer bij CD&V)*

Mijnheer Martens, u zult die van ons niet krijgen. Men zal ons niet beletten om te blijven opkomen voor beide aspecten van de vrijheid van het onderwijs : het recht om onderwijs in te richten naar eigen inzichten en volgens het eigen pedagogisch project en het recht op een vrije keuze. De strijd die CD&V hierover wil doen losbarsten, zal ons niet beletten om op een doelbewuste wijze het beleid voort te zetten dat erop is gericht om de realiteit van het onderwijs te laten aansluiten op de realiteit van de maatschappij. *(Applaus bij de VLD en bij AGALEV)*

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem *(Op de tribune) :* Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, collega's, het aantreden van een nieuwe – in casu liberale – minister van Onderwijs in een paars-groene constellatie – en dus zonder CD&V – had nogal wat verwachtingen gewekt. Dat gebeurde niet in het minst omdat de minister bij haar aantreden had aangekondigd dat er dringend een periode van rust moest komen in het onderwijs. Rust was broodnodig na al die jaren van hervormingen van het bewind-Van den Bossche.

Welnu, mevrouw de minister, van die rust is tijdens uw al twee jaar durend bewind, bitter weinig in huis gekomen. Er werd een discussie gevoerd over de lineaire loonsverhoging en die ging gepaard met bijzonder beledigende uitspraken aan het adres van de leerkrachten. Dan is er de nog steeds niet geluwde heisa rond TBS 55+, waar alweer de leerkrachten het hard te verduren kregen.

Ik moet toegeven, mevrouw de minister, het wordt u niet gemakkelijk gemaakt door uw eigen partijvoorzitter. Ik heb mij de voorbije tweeënhalf jaar trouwens afgevraagd wie in deze regering eigenlijk de onderwijsminister is. Bent u dat, is het de minister-president of is het – en daar zitten we waarschijnlijk dichter bij de waarheid – de heer De Gucht, die hoe dan ook altijd als een kwade genius het onderwijsdebat blijft vergiftigen ? Men heeft lang gedacht dat u in feite de speelbal was van de heer De Gucht. Hij lanceerde een paar straffe uitspraken en u moest achteraf proberen de brokken te lijmen. Dat was althans het beeld voor de buitenwereld.

Van Hauthem

Wie het onderwijsdebat echter heeft gevolgd, weet dat dit niet klopt. Er is bij de VLD-onderwijsmensen altijd de natte droom geweest om in Vlaanderen te komen tot één, pluralistisch onderwijs. De VLD heeft in de vorige regeerperiode nooit haar quasi aversie tegenover het vrij onderwijs onder stoelen of banken gestoken. Wat dat betreft, is de aap de jongste weken uit de mouw gekomen. Blijkbaar is VLD, en op onderwijsgebied is de emanatie de VLD-minister van onderwijs, de eindstrijd begonnen tegen het vrij katholiek onderwijs in het kader van de zogenaamde rondetafelconferentie, waar de hertekening van het onderwijslandschap gestalte moet krijgen.

Op deze rondetafelconferentie is overigens iedereen uitgenodigd, behalve de derde partij van Vlaanderen. Minister Vanderpoorten vindt dit echter geen probleem omdat de fundamentele discussie toch in het parlement zal plaatsvinden. Het is bijzonder fijn van de minister dat er in het parlement ook nog iets gezegd mag worden. Mevrouw de minister, van twee dingen één : ofwel organiseert u een maatschappelijk debat met alle onderwijsactoren maar zonder politieke partijen, ofwel betreft u de politieke partijen erbij, maar dan alle politieke partijen.

Mevrouw de minister, zoals gezegd zal op de rondetafelconferentie ook gesproken worden over de hertekening van het onderwijslandschap. De vraag is niet langer of de liberale partij al dan niet een verborgen agenda heeft. De agenda van de vrijzinnigen in Vlaanderen – met betrekking tot het onderwijs – ligt open en bloot op tafel. Die agenda is duidelijk : het vrij katholiek onderwijs moet uit Vlaanderen verdwijnen. U hebt nog de schijn kunnen ophouden nadat minister-president Dewael tijdens zijn elfjultoespraak in 2000 de idee lanceerde van de netvervaging omdat de bestaande netten teveel zouden kosten. U hebt dat toen afgezwakt en gesproken over samenwerking, eventueel over de netten heen. Sinds twee weken blijkt echter dat de doelstelling van de netvervaging, namelijk het de facto opleggen van het pluralistisch onderwijs, onverkort de agenda blijft.

Ik kan de verklaringen van de VLD-voorzitter van 14 januari en uw verklaringen van 15 januari in De Morgen niet anders interpreteren. U weerlegt de voorstellen van de VLD-voorzitter helemaal niet om de mate van financiering van katholieke scholen te laten afhangen van het feit of ook zedenleer en andere godsdiensten worden aangeboden. Ook het voorstel om de schoolbesturen van katholieke

scholen zogenaamd pluralistisch samen te stellen, is niks meer dan een oorlogsverklaring aan het vrij katholiek onderwijs. Dit heeft niets meer te maken met een ordentelijk debat over de toekomst van het Vlaams onderwijs. Mevrouw de minister, u bent blijkbaar uit op een regelrechte confrontatie met het vrij katholiek onderwijs. U bent blijkbaar uit op een schoolstrijd waar niemand in Vlaanderen om heeft gevraagd en waar niemand beter van wordt, zeker de leerlingen niet. Als we praten over onderwijs praten we immers ook over leerlingen. We leven niet meer in de negentiende eeuw en u komt dus anderhalve eeuw te laat met uw schoolstrijd.

Mevrouw de minister, ik roep u op om uw compleet achterhaalde ideologische strijd te staken en op te houden met het vrij onderwijs de duivel aan te doen. Ik weet wel dat geld macht is. De voorstellen die onder andere door u zijn gelanceerd, staan niet los van het debat over de onderwijsfinanciering. Nu heb ik echter de indruk dat u de resultaten van de studie Deloitte&Touche onder de mat wilt vegen. In die studie is onomstotelijk en wetenschappelijk bewezen dat het vrij onderwijs veel minder middelen per leerling ontvangt dan het gemeenschapsonderwijs en dat een deel van dat verschil niet objectief kan worden verklaard. De volkomen legitieme en logische vraag van het vrij onderwijs om een gelijkwaardige financiering, wilt u blijkbaar van tafel vegen door het oude en versleten cliché van de pluralistische school uit de kast te halen als tegengewicht voor de zogenaamde engkatholieke, verzuilde en paapse scholen, mochten deze laatste nog bestaan. Er wordt immers ten onrechte gesuggereerd dat in katholieke scholen alleen maar de encyclieken van de paus worden onderwezen.

Mevrouw de minister, artikel 24 van de Grondwet bepaalt dat het onderwijs vrij is. Het bepaalt dat de ouders de vrijheid hebben om hun kinderen naar een school van hun keuze te sturen. Het bepaalt ook de vrijheid van het onderwijsaanbod. De overheid moet erover waken dat het evenwicht wordt gegarandeerd. Met uw voorstellen om de financiering te laten afhangen van het pedagogisch project dat wordt aangeboden, doet u fundamenteel afbreuk aan dit grondwettelijk principe. Het staat u natuurlijk vrij voor te stellen de Grondwet te veranderen om zo te komen tot een soort een gemaakte, 'pluralistische' eenheidsschool. Zeg dan dat het dat is wat u wilt. Voer met andere woorden een eerlijk debat. Voer het niet achterbaks en via omwegen, zoals nu.

Ik heb niets tegen het gemeenschapsonderwijs. Niemand in dit Vlaams Parlement heeft ooit be-

Van Hauthem

twist dat het gemeenschapsonderwijs, omwille van zijn specifieke opdracht, meer middelen nodig heeft dan het vrij onderwijs. Het gemeenschapsonderwijs is trouwens een broodnodig element in de rijke verscheidenheid die ons onderwijsaanbod kenmerkt. Het is die verscheidenheid – daar ben ik van overtuigd – die ervoor heeft gezorgd dat het Vlaamse onderwijs op dit ogenblik kwalitatief tot het beste van de wereld behoort.

Mevrouw de minister, u stelt nu vast dat het gemeenschapsonderwijs het niet zo goed doet wat het aantrekken van leerlingen betreft. In de plaats van u af te vragen hoe dat komt, lanceert u de aanval op de vrije scholen en wilt u van die vrije scholen, die het goedkoopst zijn voor de overheid, eigenlijk gemeenschapsscholen maken. De heer De Gucht liet daar in zijn interview in *De Morgen* geen twijfel over bestaan. De journalist vroeg: 'Maak van katholieke scholen pluralistische scholen en het gemeenschapsonderwijs wordt overbodig. Of is dat te simpel?' De heer De Gucht antwoordde: 'Nee, zo is het. Maar dan moeten die katholieke scholen wel echt pluralistisch worden.'

Het kan toch niet dat een bepaalde vorm van onderwijs wordt gestraft omdat hij succesvol is? Dat straffen gebeurt door middel van geld. Wie niet pluralistisch wordt, krijgt minder. Dit is pervers. Dit is niets meer dan een koehandel. De eigenheid van scholen die behoren tot het vrij onderwijs wordt afgekocht. De redenering dat het aanbod op levensbeschouwelijk vlak pluralistisch moet zijn omwille van de subsidiëring door de overheid en dat de schoolbesturen om diezelfde reden moeten worden verkozen door de leerlingen en de ouders, snijdt geen hout. Toch wordt dit onder het mom van democratie voorgesteld.

Als men die redenering doortrekt, dan moet men zich niet beperken tot het onderwijs. De KNS en de KVS worden – terecht – zwaar gesubsidieerd door de overheid. Het zijn echter niet de acteurs of het publiek die via een stemming uitmaken wie er in de raad van bestuur zit. De hoofdredacteur van de VRT-nieuwsdienst wordt ook niet verkozen door de personeelsleden en de kijkers en luisteraars. Natuurlijk niet. Nochtans krijgt ook de openbare omroep veel geld van de overheid.

En nu zal wel worden opgemerkt: 'We hebben met de VRT een beheersovereenkomst.' Tegen de subsidiëring moet er met andere woorden een eindresultaat staan. Dat klopt. Welnu, de Vlaamse overheid heeft met het onderwijs ook een beheersover-

eenkomst, namelijk de eindtermen, waarvan de overheid nagaat of ze worden gerespecteerd. Dat is het, en meer moet dat niet zijn. Het komt de subsidiërende overheid niet toe te bepalen wat een redelijk opvoedingsmodel is en wat niet. Wat is er trouwens mis met het aanbieden van onderwijs volgens een bepaald waardenpatroon?

Het is bijzonder merkwaardig dat een liberaal minister, geflankeerd door haar even liberale voorzitter, de vrijheid van onderwijsaanbod op de helling wil zetten. Ik kan dat alleen maar verklaren door een haast pathologische afkeer tegenover alles wat nog maar van ver of van dichtbij naar vrij katholiek onderwijs ruikt.

Mevrouw de minister, ik kan me best voorstellen dat de Guimardstraat deze regering niet langer vertrouwt. Wij trouwens ook niet. Al dan niet netoverschrijdende samenwerking, vooral op het vlak van infrastructuur, is voor ons prima. Niemand heeft daar een probleem mee, ware het niet dat voor de heer De Gucht 'die infrastructurele samenwerking een manier is om het dossier open te trekken'. Over de financiering van het onderwijs groeide stilaan een consensus, die erin bestond elke school te voorzien van een basisfinanciering, aangevuld, al naargelang de noden en de opdracht, met een bijkomende financiering. Door nu de financiering te willen koppelen aan levensbeschouwelijke aspecten, dreigt u die consensus op de helling te zetten.

Geachte collega's, het onderwijs in Vlaanderen staat voor andere uitdagingen dan opnieuw een schoolstrijd. Hoe houden we de reeds zeer hoge kwaliteit van ons onderwijs op peil? Hoe komt het dat het gemeenschapsonderwijs enigszins lijkt te slabakken, en welke remedies zijn er? Hoe kunnen we de samenwerking tussen de scholen van het officiële net bevorderen? Hoe verhouden gemeentelijk, provinciaal en gemeenschapsonderwijs zich tot elkaar? Hoe besteden we zo efficiënt mogelijk de middelen die naar het onderwijs gaan? Hoe zorgen we voor het afbouwen van de financiële discriminatie tussen het vrij en het officieel onderwijs? Hoe zorgen we voor de broodnodige opwaardering van het basisonderwijs? Hoe zorgen we voor een klimaat waarbij het onderwijs opnieuw aantrekkelijk wordt voor beginnende leerkrachten én leerlingen? Hoe zorgen we voor gemotiveerde leerkrachten en leerlingen? Hoe zorgen we ervoor dat ouders zich opnieuw betrokken voelen bij het onderwijs? Hoe gaan we om met de maatschappelijke overbevraging van het onderwijs? Hoe zorgen we ervoor dat het onderwijs zich opnieuw kan concentreren op zijn wezenlijke taak, met name de ken-

Van Hauthem

nisoverdracht ? En vooral, hoe zorgen we ervoor dat de vrijheid van onderwijsaanbod gegarandeerd blijft ?

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, dit zijn enkele vragen die meer aandacht verdienen dan de steriele discussie of scholen al dan niet pluralistisch moeten zijn.

Mevrouw de minister, door het koppelen van de financiering van scholen aan hun pedagogisch project, waardoor u blijkbaar de vrije scholen wilt overnemen, hebt u een zware hypotheek gelegd op het welslagen van de rondetafelconferentie, tenzij u vandaag afstand neemt van die voorstellen. Hiermee is niemand gediend : niet de leerlingen, niet de leerkrachten, zonder wie er geen onderwijs bestaat, en niet het onderwijs zelf. Het onderwijs in Vlaanderen verdient beter dan een minister die het blijkbaar tot haar prioriteit heeft gemaakt de aanval op het vrij onderwijs in te zetten. (*Applaus bij het VB en CD&V*)

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de scheldtirades en verwijten van de heer De Gucht aan het adres van CD&V en de sp.a dragen niets bij tot het debat. De boetedoening van de sp.a en de VLD mondde enkele jaren geleden uit in een bijzonder decreet over het gemeenschapsonderwijs om de politisering tegen te gaan en voor een nieuw elan te zorgen. Mijnheer de Gucht, we zullen ons er niet toe laten verleiden oude demonen opnieuw tot leven te wekken. (*Applaus bij de sp.a*)

De sp.a steunt het initiatief van de Vlaamse regering om een rondetafelgesprek te organiseren over de toekomst van het Vlaams onderwijs. De minister-president en de minister van Onderwijs willen alle onderwijsactoren bij deze gesprekken betrekken, en hen uitnodigen om in een open debat mee na te denken over de knelpunten in het onderwijs. Dit debat moet uiteraard een zo groot mogelijk maatschappelijk draagvlak hebben.

Voorwaarde om een dergelijk debat werkelijk te laten bijdragen tot oplossingen voor dringende problemen, is dat er prioriteiten worden gesteld. Veel zaken zijn voor verbetering vatbaar, maar niet alles is even belangrijk. Er moet een beperkt aantal

hoofddoelstellingen worden aangeduid, dat dan werkelijk ten gronde wordt behandeld.

De sp.a vindt twee zaken prioritair : gelijke kansen en de betaalbaarheid van het onderwijs. Dat we gelijke kansen het belangrijkste vinden, zal wel niemand verbazen. Dit onderwerp laat geen enkele partij onberoerd. De versterking van het gelijk-kansenbeleid werd overigens ingeschreven in het regeerakkoord. Er moet een structureel beleid komen. De tijdelijke projecten inzake gelijke kansen dienden als leerschool. Het ontwerp van een gelijkkansen-decreet moet de lessen bevatten die we uit deze projecten hebben getrokken.

Ondanks de inspanningen van het beleid en de scholen is de ongelijkheid in het onderwijs niet spectaculair afgenomen, ook al behaalden de projecten op dit vlak positieve resultaten. De uitstroom naar het buitengewoon onderwijs is niet gedaald, integendeel. De statistieken zijn verbijsterend.

We hebben de duurzaamheid van de ongelijkheid danig onderschat. Enkele maanden geleden zijn we opgeschrikt door een persartikel met verbijsterende cijfers uit het onderzoek over onderwijs en sociale achterstelling. Onze fractie heeft daarop de commissie voor Onderwijs gevraagd om de onderzoeker, de heer Nicaise van het HIVA, uit te nodigen voor een uiteenzetting over het onderzoek. Een op vier kinderen van werkloze vaders heeft al een achterstand in het eerste leerjaar. Dat is ook het geval voor een op vijf kinderen van moeders die geen diploma lager onderwijs hebben. Kansarme kinderen hebben vijf- tot zesmaal meer kans om in het buitengewoon onderwijs terecht te komen.

Wat stelt de Vlaamse Gemeenschap daartegenover ? Voor de uitvoering van het gelijkkansen-decreet trekt men 3 miljard frank uit. Daarmee wil men ongeveer 120.000 kansarme leerlingen meer onderwijskansen geven. We moeten onszelf kritisch beoordelen. Uit de onderwijsbegroting, goed voor bijna 300 miljard frank, lichten we 3 miljard frank. Dat is een druppel op een hete plaat. Toch vinden we het gelijkkansen-decreet erg belangrijk. Daarover mag geen misverstand bestaan. We hebben meegewerkt aan de totstandkoming ervan. We beschouwen het als een goede aanzet. Maar we mogen niet verwachten dat een bedrag van 3 miljard frank de selectiviteit van ons onderwijssysteem enigszins zal corrigeren. We mogen niet de vergissing begaan te denken dat we daarmee de ongelijkheid zullen wegwerken.

Van Nieuwkerke

De sp.a heeft de ambitie om het probleem van de sociale ongelijkheid in het onderwijs grondig aan te pakken. We willen daarom het debat aangaan over de fundamentele reorganisatie van het onderwijs en de uitbouw van een nieuw financieringssysteem waarbij de verdeling van de middelen wordt herdacht. In dat nieuw systeem moet de basisfinanciering voor alle scholen van alle netten dezelfde zijn, maar verschillen naargelang criteria als schoolgrootte, schoolaanbod, schoolniveau en structuur van de leerlingenpopulatie volgens afkomst en dergelijke. De financiering voor de kwetsbare leerlingen moet beduidend worden opgetrokken. Het gaat dan niet meer over 3 miljard frank. De verdeling van het totale onderwijsbudget moet leiden tot de uitgave van tientallen miljarden voor scholen waarin kinderen met een lage sociale afkomst school lopen.

Om iedereen echt gelijke kansen te kunnen geven, moeten scholen met kwetsbare leerlingen veel meer leerkrachten en werkingsmiddelen krijgen. Vandaag is er alleen maar extra geld beschikbaar om scholen met veel kansarme leerlingen een klein beetje beter te omkaderen. Zelfs als we het geplande budget verdubbelen, kunnen we het probleem nog niet fundamenteel aanpakken. Wij willen immers dat er geen enkele leerling louter omwille van zijn sociale afkomst in het buitengewoon onderwijs terecht komt. Nu blijken heel wat leerlingen uit scholen, die nochtans extra uren zorgverbreding kregen, toch naar het buitengewoon onderwijs te gaan. Men voelt zich blijkbaar niet bij machte om die leerlingen op te vangen. Men doet een beroep op de knowhow van bijvoorbeeld de type 8-scholen. Dit mechanisme is voor een klein gedeelte door zorgverbreding veroorzaakt.

Het buitengewoon onderwijs is een goede oplossing, maar het systeem moet ook worden herdacht. Meer middelen voor een gelijkheidsbeleid en meer aandacht voor de professionalisering van de leerkrachten in de gewone scholen en het basisonderwijs zouden ertoe moeten leiden dat minder leerlingen naar het buitengewoon onderwijs doormoeten. Om de structurele achterstelling ongedaan te maken is er een veel krachtiger beleid nodig, zodat de scholen hun werking aan de leerlingen kunnen aanpassen. Met onderwijs op maat zouden de leerlingen die het onderwijs met een achterstand zijn binnengekomen, schoolsucces kunnen behalen. Een verhoging van de werkingsmiddelen zou het onderwijs in de gewone school en vooral in het basisonderwijs voor deze kansarme leerlingen aantrekkelijker kunnen maken. Voor

financieel zwakkere gezinnen zijn de gratis diensten die het buitengewoon onderwijs kan aanbieden niet onbelangrijk.

Op vlak van de werkingsmiddelen wordt vandaag helemaal geen rekening gehouden met de leerlingenkenmerken. De scholen moeten de werkingsmiddelen noodgedwongen voor heel wat andere zaken dan voor de pedagogische werking van de school gebruiken. Pedagogische werkingsmiddelen zijn heel belangrijk voor het leren op zich. Dat klinkt evident, maar in de praktijk valt dat tegen. Het gaat om kosten van leerboeken, werkschriften, teken- en knutselmateriaal. Het gaat om de dingen die de leerkracht in het leslokaal gebruikt om leren aanschouwelijk te maken en om de toegang tot het zwembad, de nascholing van de leerkrachten en de educatieve software.

Opvallend is het feit dat uit de studie over de objectiveerbare verschillen blijkt dat het uitgavenpatroon voor de pedagogische werking over de netten heen vrij stabiel is. De pedagogische kosten zijn ongeveer even hoog voor alle netten, maar vormen nergens de hoofdbrok van de totale uitgaven. In het vrije basisonderwijs, dat het met de minste overheidsmiddelen moet stellen en waar de pedagogische kosten in verhouding zwaarder doorwegen, vormen de pedagogische kosten amper 15 procent van de totale uitgaven. Waar zijn wij dus mee bezig ?

Voor de vrije scholen zijn dan ook gedwongen meer aan de ouders door te rekenen. De hogere bijdrage van deze ouders gaat vooral naar de aanschaffing van leermateriaal. Voor de aankoop van leermateriaal moeten ouders in het vrije onderwijs en in het officiële gesubsidieerde onderwijs – en hier kan de gemeente bijspringen – ongeveer tweemaal zoveel betalen als in het gemeenschapsonderwijs. Daarom vinden wij het ook belangrijk dat de werkingsmiddelen voor het vrije basisonderwijs sneller worden verhoogd. Dat mag niet ten koste gaan van de werkingsmiddelen van het gemeenschapsonderwijs, want dan zouden we in de gemeenschapsscholen de ouders dwingen om meer te betalen. Ook de gemeenschapsscholen die de grootste portie overheidsmiddelen krijgen, baden niet in weelde. Ze hebben meer verplichtingen en hebben af te rekenen met andere problemen, zoals hoge energiekosten als gevolg van de bouwpolitiek uit het verleden. Met de huidige werkingsmiddelen kan dus geen enkel net het zich veroorloven om kwistig om te springen met die middelen.

Nog fundamenteler dan een versnelling van de inhaaloperatie inzake de werkingsmiddelen voor het

Van Nieuwkerke

vrij basisonderwijs vinden we dat het financieringsstelsel voor de werkingsmiddelen in de toekomst rekening moet houden met school- en leerlingenkenmerken. Nu is dit niet het geval. Dat leidt tot de perverse situatie dat het ASO, waar de meeste jongeren uit goeie milieus zitten, minder duur is dan TSO en BSO. In het ASO moeten ouders dan nog voornamelijk bijpassen voor steunactiviteiten, schoolreizen en -activiteiten, zaken die niet echt essentieel zijn voor de studies. Ouders van een kind dat slager of kok wil worden, hebben veel hogere kosten. Dan gaat het louter om noodzakelijke uitgaven, zoals een messenset of vervoerkosten.

Dit is onrechtvaardig. We kunnen dan ook niet wachten op een fundamentele herziening van het financieringsstelsel zelf, waarvoor we op langere termijn pleiten. We willen dat hiervan op zeer korte termijn al werk wordt gemaakt, bijvoorbeeld door het opleggen van een maximumfactuur die de scholen aan de ouders kunnen presenteren. (*Applaus bij de sp.a en AGALEV*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, geachte leden, een zinvol onderwijsdebat veronderstelt eerst en vooral dat we het eens kunnen worden over de opdrachten en de doelstellingen die het onderwijs heeft. Het uitgangspunt en de doelstelling van onze fractie voor de rondetafelconferentie is duidelijk : hoe daadwerkelijk de gelijke kansen in het onderwijs en de kwaliteit van dat onderwijs waarborgen voor elke leerling, ongeacht de school of het net ? Met kwaliteit van het onderwijs bedoelen we : het maximaal kansen geven aan de intellectuele, emotionele, maatschappelijke en creatieve ontplooiing. Agalev zal niet dulden dat de rondetafelconferentie verzandt in een debat over zuilen, netten en structuren. Wij, en trouwens niemand in dit parlement, zijn niet schatplichtig aan netten, zuilen en structuren. We hebben enkel verantwoording af te leggen aan leerlingen, ouders en leerkrachten.

Vandaar dat we de volgende thema's voor de rondetafelconferentie naar voren willen schuiven. Ten eerste het waarborgen van echt gelijke kansen. De democratisering blijft een uitdaging. Het gaat om een complex gegeven, waarbij het sociale, economische en culturele milieu ontzettend bepalend is. Het is de opdracht om aan iedereen gelijke kansen te geven. Deze opdracht is een voortdurend pijnpunt in ons onderwijsbeleid. Het begrip 'gelijke

kansen' dekt trouwens diverse ladingen. Het is onvoldoende alleen een gelijk aanbod en een gelijke toegang te garanderen, ook al is dit nodig. Daarmee zullen we de echte democratisering en de maatschappelijke emancipatie van de jongeren niet realiseren. De echte democratisering, aldus de heer Nicaise, veronderstelt naast het creëren van gelijke kansen ook het zorgen voor een gelijke behandeling en het realiseren van een gelijke uitkomst. Natuurlijk begint alles bij die gelijke toegang. Vandaar dat onze fractie duidelijk is : het is onverantwoord dat een school die door de overheid wordt gefinancierd of gesubsidieerd leerlingen zou weigeren bij haar inschrijvingen. Alle scholen die gebruik willen maken van subsidiëring en financiering moeten, wanneer de leerlingen het pedagogisch project onderschrijven, alle leerlingen aanvaarden. Gelijke kansen is echter meer dan alleen maar de toegang, en ook meer dan het ontwerp van decreet inzake gelijke kansen dat de minister voorlegt. Hoe belangrijk dit ook is, het is slechts een onderdeel, het is de vervanging van het onderwijsvoorrangsbeleid en van de zorgverbreding.

Gelijke kansen is ook inspel op de specifieke leerbehoeften van verschillende leerlingen met specifieke leerbehoeften. Gelijke kansen is ook aandacht hebben voor oriëntering en doorstroming. Nog te veel jongeren uit kansarme milieus komen bijvoorbeeld in het buitengewoon onderwijs terecht. Gelijke kansen is het bestrijden van het watervalstelsel, want dat treft vooral de sociaal-economisch zwakste groepen. Gelijke kansen veronderstelt een herwaardering van het beroeps- en het technisch onderwijs en een andere invulling van dat beroeps- en technisch onderwijs. Op die manier kan de schoolmoeheid worden voorkomen, want ook hier zijn degenen uit de meest kansarme milieus de eerste getroffen.

Daarnaast is de kostprijs een belangrijk element. Het regeerakkoord stelt dat we werk moeten maken van de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs. Ook hier moeten we versneld stappen zetten.

Ook de betrokkenheid van de ouders bij het schoolgebeuren is ontzettend bepalend voor de kansen die jongeren hebben in de school. Het gaat hier dus om de uitbouw van schoolopbouwwerk, zeker voor de jongeren die uit die kansarme milieus komen, waarbij de ouders zich meestal het minst betrokken voelen bij de school.

Verder blijkt ook dat er een steeds grotere dualiteit binnen de scholen zelf is. Ik heb het dan niet over vrije en gemeenschapsscholen. Door de commer-

Sannen

cialisering en door de betrokkenheid bij de industrie evolueren sommige scholen tot rijke scholen. Andere scholen blijken arme scholen te worden. Ook dit tast de gelijke kansen van jongeren aan.

Tevens is de structuur van ons onderwijs zelf een nadeel voor echte gelijke kansen. Uit alle studies blijkt dat het uitstel van de keuze voor jongeren – dus de vraag van ons om eindelijk een middenschool te creëren – bijdraagt tot het creëren van meer gelijke kansen. Een vervroegde keuze betekent dat we hen kansen afnemen.

Dit alles geeft aan dat een echt gelijkekansenbeleid in het onderwijs verschillende elementen omvat. Naast voorwaarden scheppen moet er ook in het onderwijsproces zelf gestreefd worden naar een gelijke behandeling. Denk bijvoorbeeld maar aan de redenen waarom kinderen uit sociaal zwakkere milieus meer spijbelen in het basisonderwijs. Het gaat dus niet alleen over het aanbieden van kansen en het creëren van voorwaarden. Ook andere elementen spelen mee.

Er is het aspect van het ontbreken van voorbeeldfuncties. Er is te weinig aandacht voor voorbeelden, normen en voorbeelden uit meer kansarme en cultureel arme milieus. Ook dit blijkt mee bepalend te zijn voor de slaagkansen van deze jongeren. Dikwijls onderkent men onvoldoende de specifieke leef- en belevingssituaties van deze jongeren.

Naast het creëren van gelijke kansen en naast het realiseren van een gelijke behandeling binnen het onderwijs moeten we ook aandacht hebben voor de gelijke uitkomst. Iedereen moet evenveel profijt kunnen halen uit het onderwijs dat hij of zij gevolgd heeft. Het blijkt dat eenzelfde diploma niet dezelfde waarde heeft in onze samenleving. De afkomst van jongeren, hun situatie en het culturele en sociale milieu waaruit ze komen, zijn bepalend voor de waarde die aan dat diploma wordt gehecht. Ook dit kan deze samenleving niet blijven verdragen.

Dit is een van de belangrijkste uitdagingen van de rondetafel : hierop antwoorden proberen te formuleren. Een tweede belangrijk element is het volgende. Daarnet heb ik gesteld dat de betrokkenheid van de ouders bij het schoolgebeuren bepalend is voor de kansen van jongeren. We moeten er ook voor zorgen dat die betrokkenheid van de ouders daadwerkelijk georganiseerd wordt. De schoolcultuur en het schoolklimaat zijn immers bepalend voor het welslagen van de voorgenomen pedagogi-

sche opdrachten. Echt gelijke kansen bieden, veronderstelt ook een echte inspraak van de ouders in het schoolgebeuren. En niet alleen ouders, maar ook de leerlingen moeten worden betrokken bij dit schoolgebeuren.

Daarom gaat onze fractie er van uit dat alle gelegingen van de schoolbevolking moeten kunnen deelnemen aan het schoolbestuur. Ik bedoel daarmee niet de inrichtende macht, maar het schoolbestuur zelf. De overheid moet dit zelfs als voorwaarde stellen voor haar financiering. In tegenstelling tot wat mevrouw Van Hecke zei, kan de overheid dus een democratische voorwaarde formuleren voor subsidiëring en financiering. We stellen grote verwachtingen in het aangekondigde participatiedecreet, en hopen dat daarin de betrokkenheid van ouders, leraren en scholieren daadwerkelijk wordt uitgeschreven, zodat ze invloed hebben op het dagelijks schoolbeleid.

Een beleid voeren, veronderstelt evenwel ook middelen, die bovendien efficiënt en effectief moeten zijn. De verantwoordelijkheid van de overheid bestaat erin de middelen voldoende groot te maken, de effectiviteit ervan te bewaken, en de efficiëntie ervan te verzekeren. We moeten dit op een creatieve manier benaderen, zonder taboes, en zonder ideologische muggenzifterij. Het voeren van een vals debat over de vrijheid van onderwijs draagt daar niet toe bij. Die vrijheid is niet aan de orde als het gaat over de inzet van middelen, die veeleer te maken heeft met efficiëntie en effectiviteit.

Meer efficiëntie kan ongetwijfeld worden gerealiseerd door middel van samenwerking tussen scholen, ongeacht hun net. Samenwerking zet immers de onderwijsvrijheid en de specificiteit van het pedagogisch project niet op de helling. In eerste instantie zal het gaan om infrastructuur, niet enkel gebouwen, maar ook labs en technologische uitrusting. We pleiten dan ook voor een campusvorming in de steden voor het secundair onderwijs. Op die manier kan de infrastructuur op een efficiënte manier worden gebruikt.

Samenwerking kan echter ook verder gaan. Waarom niet op het vlak van de administratie, of het aankoopbeleid ? Ze mag ook niet beperkt blijven tot interne samenwerking in het onderwijs. Ook samenwerking met de VDAB en andere vormingsinstellingen moet worden nagestreefd om de infrastructurele ondersteuning optimaal te kunnen aanwenden.

Om dat effectiever en efficiënter gebruik van de middelen te realiseren, en om het debat daarover

Sannen

op een open manier te kunnen voeren, mogen we niet voorbijgaan aan de studie van de objectiveerbare verschillen. We moeten die studie ernstig nemen. De vaststellingen en besluiten eruit vormen voor onze fractie belangrijke uitgangspunten. Het is duidelijk dat de werkmiddelen van de vrije scholen, vooral van de vrije basisscholen, beduidend lager zijn dan die van de officiële scholen. Zelfs als we de objectieve verschillen in rekening brengen, blijft er een onaanvaardbare ongelijkheid.

Grove onrechtvaardigheden moeten op korte termijn worden aangepakt. Ik denk bijvoorbeeld aan de vrije internaten. Ik denk ook aan de financiering van het basisonderwijs.

Iedereen, in welke school ook, heeft recht op goed en degelijk onderwijs. De middelen moeten verdeeld worden op basis van de concrete behoeften die te maken hebben met het leefbaar maken en houden van een school, en met het zorgen voor die gelijke kansen voor iedereen. Het is dan ook duidelijk dat niet meer de zuilen, de netten of de inrichtende machten moeten worden gesubsidieerd of gefinancierd, maar wel de scholen.

In dat financieringsmechanisme vertrekken we vanuit een uniforme financiering, weliswaar met een overgangsfase om de lasten uit het verleden weg te werken. Het gaat hierbij om een financiering die vertrekt vanuit de school én vanuit de leerling, en dit zowel voor de omkadering als voor de werkmiddelen, de infrastructuur en de sociale voordelen. Voor bijzondere projecten – denk maar aan het project ‘meer gelijke kansen’ – en voor bepaalde opdrachten – waaronder het waarborgen van de vrije keuze – en behoeften kan dan worden gewerkt met een bijkomende financiering, ongeacht het net of het pedagogisch project. Doelstelling is immers voor elke leerling een gelijke kwaliteit van onderwijs te waarborgen. Extra ondersteuning en extra begeleiding vergen nu eenmaal extra middelen.

Deze thema's zijn in dit debat voor ons bijzonder belangrijk. Ik besef echter maar al te goed dat ook het debat over de vrije keuze een belangrijk onderdeel zal vormen van de ronde tafel. Het debat over de vrije keuze gaat over veel meer dan het louter pluralistisch onderwijs en het aanbieden van godsdienst en zedenleer. Het lijkt me dan ook logisch dat alle officiële scholen kwalitatief onderwijs aanbieden in het kader van de vrije keuze, en dit vanuit een respect voor elke ideologische, filosofische en godsdienstige opvatting. Dit geldt voor alle officiële scholen, dus ook voor de gemeente- en provinciescholen. Dat er gemeentescholen zijn die deze opdracht thans niet waarmaken, kan volgens mij niet.

ciële scholen, dus ook voor de gemeente- en provinciescholen. Dat er gemeentescholen zijn die deze opdracht thans niet waarmaken, kan volgens mij niet.

Ons inziens moeten vrije scholen zich ook kunnen ontwikkelen tot dergelijke open vrijekeuzescholen. Het verheugt me dan ook om vijf jaar na het debat over het basisonderwijs – waarbij ik tegenover toenmalig minister van Onderwijs Van den Bossche voor het eerst dit idee lanceerde, waarop de minister mij erop attendeerde dat ik tien jaar te vroeg kwam – te merken en te horen dat steeds meer mensen de filosofie bijtreden dat het vrije initiatief de vrije keuze in onze samenleving moet kunnen waarborgen. Indien nodig moet daartoe in een bijkomende financiering worden voorzien. Dit is mijns inziens ook de weg om de oude demonen van het ideologisch debat terug de fles in te duwen en om een open debat te voeren over het organiseren van een vrije keuze en van kwalitatief onderwijs in Vlaanderen.

De autonomie van de school moet in dit debat voortdurend gevrijwaard blijven. Het is aan de school zelf om te bepalen welk pedagogisch project zij wil uittekenen. De school zelf moet bepalen of ze wil meestappen in dat vrijekeuze-project of ze een project wil aanbieden vanuit een eigen pedagogische, levensbeschouwelijke of godsdienstige benadering.

Het gedifferentieerde aanbod in Vlaanderen is geen bedreiging. Integendeel, het is een verrijking. Als Vlaanderen met zijn onderwijs goed scoort op de wereldkaart, dan komt dat onder meer omdat we het vrije initiatief en de diversiteit in het onderwijs alle ruimte hebben gegeven.

Hoe belangrijk een pluralistisch pedagogisch project ook is en hoe sterk we dit ook willen ondersteunen, het kan nooit de norm zijn. Het open pluralistisch project is immers niet sowieso beter dan andere pedagogische invullingen. Dit stellen is op zich reeds een bepaalde ideologische keuze maken en zal ons snel doen verzanden in een ideologisch debat, iets waarvoor we bedanken.

Trouwens, willen we als samenleving pluralistisch en open zijn, dan kan het niet anders dan dat we als samenleving ook de ruimte geven aan de verschillende levensbeschouwelijke, godsdienstige en pedagogische projecten in het onderwijs, dit weliswaar binnen een bepaald kader waarbij respect en verdraagzaamheid voor andere overtuigingen en de openheid en gerichtheid naar de rest van de sa-

Sannen

menleving als voorwaarden gesteld moeten worden.

Agalev wil zich engageren voor de ronde tafel. Onze uitgangspunten dienaangaande heb ik daar net weergegeven : geen groot ideologisch debat, maar wel een debat waarbij antwoorden worden gegeven op de nieuwe uitdagingen waar we voor staan, namelijk hoe een kwalitatief onderwijs voor iedereen waarborgen binnen een sterk evoluerende samenleving. De ronde tafel mag evenwel geen alibi zijn om het concrete onderwijsbeleid geen gestalte te geven.

Ik zou ook even willen reageren op de stelling van de heer Martens. Het organiseren van de ronde tafel heeft het voordeel dat we de brede samenleving bij het onderwijsdebat betrekken, iets waar mijn partij al jaren om vraagt. Door middel van de ronde tafel wil de Vlaamse regering een breed onderwijsdebat in Vlaanderen organiseren.

Dit neemt niet weg dat het Vlaams Parlement het debat over de invulling van de concrete beleidsdoelstellingen moet blijven voeren. Wat dit betreft, is er al veel voorbereid, maar nog niet veel beslist.

Mijns inziens moeten we de komende tweeënhalve jaar een aantal belangrijke onderwijsthema's versneld aanpakken. Ik denk hierbij aan de gelijke kansen, aan de participatie, aan de herwaardering van het lerarenambt, aan de betere uitbouw van het BSO en het TSO en aan de uitbouw van de associaties universiteiten en hogescholen. Als de ronde tafel een bijdrage kan leveren om hier in het Vlaams Parlement versneld werk van te maken, kan ik dit enkel toejuichen. (*Applaus bij AGALEV, de VLD, de sp.a, VU&ID en CD&V*)

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Ik zou van de gelegenheid gebruik willen maken om de heer Sannen te vragen welke bezwaren hij, als parlamentslid, tegen de werkzaamheden van de commissie voor Onderwijs heeft. Hij wil een ronde tafel organiseren om de vertegenwoordigers van 15 procent van de Vlaamse bevolking uit te sluiten.

Ik vraag me af waarom hij zijn ideeën niet wil uiten in de commissie voor Onderwijs. Waarom gelooft hij niet dat onze ideeën in die commissie in elkaars richting kunnen evolueren ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik heb de indruk dat de heer Verrijken me niet goed heeft begrepen. Het feit dat we een ronde tafel organiseren, betekent geenszins dat de werkzaamheden in de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid niet moeten worden voortgezet. Ik juich het ontstaan van een breed, democratisch maatschappelijk debat in Vlaanderen toe. Ik hoop dat alle democraten binnen en buiten het Vlaams Parlement mee willen nadenken over de toekomst van ons onderwijs.

De heer Miel Verrijken : Deze handelwijze gaat in tegen het democratisch parlementair systeem. Als de heer Sannen buiten het Vlaams Parlement met groepjes genodigden uit bepaalde milieus wil vergaderen, dan zorgt hij voor een vervreemding van de volksvertegenwoordigers. Ik zou dit flagrante feit willen vergelijken met de praktijken die uiterst linkse partijen indertijd in bepaalde landen hebben toegepast.

De heer Ludo Sannen : Er is een belangrijk verschil. Ons uitgangspunt is het organiseren van een democratisch onderwijs dat iedereen gelijke kansen biedt. We kunnen enkel rond de tafel zitten met mensen die deze gemeenschappelijke doelstelling voor ogen hebben. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik maak al tweeënhalve jaar deel uit van de commissie voor Onderwijs. Heel die tijd heb ik al het gevoel dat het onderwijs een brandend actueel thema is. Het spreekt vanzelf dat ik dit een goede zaak vind.

Hoewel het als zesde spreker niet evident is om nieuwe elementen aan het debat toe te voegen, lijkt het me niet onzinnig om een aantal accenten te leggen in de schier onuitputtelijke stroom aan aandachtspunten in het onderwijs.

Mijns inziens benaderen de politici het onderwijs op een veel te politieke manier. We mogen het onderwijsdebat niet vanuit een politieke invalshoek voeren. In dit debat moet de pedagogiek steeds het uitgangspunt zijn.

Ik heb het hier trouwens niet enkel over politici. In dit maatschappelijk discours gedragen veel niet-politici zich op een zeer politieke manier. Het heeft geen zin om elkaar het leven zuur te maken. Als we het onderwijsdebat in een serene sfeer willen voeren, moet er een politieke ontspanning komen.

De Cock

De pedagogische kwaliteit van het onderwijs moet de spil van de ronde tafel worden. De debatten mogen niet rond de egestellingen van de verschillende betrokkenen draaien.

Het halen van het eigen groot gelijk is in dit debat niet eens relevant. Het gesprek moet worden gevoerd over partijpolitieke grenzen heen, zelfs over de belangen van de syndicaten en de inrichtende machten heen, omdat er zich nog vele andere participanten aan het debat aandienen. Het kind, de jongere, de jongvolwassene, en hun opvoeding staan centraal. We moeten terug naar de kernvraag : op welke manier voeden we jonge mensen op tot competente, verstandige – elk op zijn of haar niveau verstandige – en relatiebekwame burgers ?

Het doet goed te vernemen dat het OESO-rapport uitwijst dat we heel goed presteren. Maar we moeten ook durven vragen naar het welzijn van de jongeren en van de leerkrachten. Misschien moeten we jongeren zelfs leren omgaan met een zinvolle tijdsbesteding. We leiden er een aantal op tot heuse workaholics, en we zijn er nog trots op ook.

De toekomst van onze regio en van onze bevolking moet worden voorbereid in de scholen. Hiervoor is een langetermijnvisie nodig. We hebben nood aan een flexibele, aan de noden van elk kind aanpasbare onderwijsstrategie, en niet aan een bevroren momentopname die nog twintig jaar kan voortduren. Pluralisme en correcte financiering zijn kernwoorden die niet moeten leiden naar een nieuwe schooloorlog. Ik gruw van die term. Pluralisme en correcte financiering moeten helpen om de tekortkomingen die ons onderwijs op de drempel van de 21e eeuw nog heeft, op te lossen. Tegen de achtergrond van een naar meer secularisering evoluerende maatschappij, en met een geestelijke en culturele diversiteit die even verscheiden is, als de rijke schakering van het aantal kloosterorden van een halve eeuw geleden, heeft het geen zin confrontaties aan te gaan tussen het vrije – en het gemeenschapsnet.

Pluralisme is een levenshouding en wordt niet bepaald door de inbreng van een en ander in een project. Wie aan die boom schudt, kent de hedendaagse Franse geschiedenis niet, waar in een oogwenk de straten volliepen met demonstranten, in het meest gesecculariseerde land van Europa nog wel, om de belangen van het confessioneel onderwijs te verdedigen. Mensen zijn rare wezens. Drijf een kat niet in het nauw.

Een heikel punt vormen de gebouwen. Misschien moeten we het dossier van de schoolgebouwen durven loskoppelen van het onderwijs.

Het echte pluralisme uit zich in de graad van democratie in de scholen op elk niveau. Voor het echte pluralisme is de graadmeter de actieve en de door het schoolbestuur gewilde en gestimuleerde participatie van alle geledingen : ouders, leerkrachten, leerlingen, plaatselijke gemeenschap, vakbonden, directies en inrichtende machten. Om dat te bereiken hoeven we ons niet te verstoppen achter termen als opvoedingsproject of specificiteit van een school. Die termen krijgen stilaan een negatieve connotatie, omdat ze het beeld oproepen van schotten die men rond het eigen groot gelijk wil plaatsen. Om die schotten in de hoofden van onze jonge mensen weg te werken, of om tenminste een aantal schotbalken neer te halen, lijkt het niet onzinnig om de vakoverschrijdende eindterm ‘burgerzin en maatschappelijke vorming’ in het aanbod van de lerarenopleiding krachtig te ondersteunen, opdat achterdocht en onbegrip ten overstaan van andere culturen worden weggewerkt. Zo komt het belang van respect, tolerantie en verantwoordelijkheid tot uiting.

Voor het basisonderwijs lijkt het ons in het licht van de subsidiariteit evident dat de gemeentelijk component in elk van de scholen gevoelig verhoogt. Het basisonderwijs moet mee worden gestuurd door een soort lokale onderwijsraad. Die raad moet vertrekken vanuit het feitelijk pluralisme dat in elke gemeente aanwezig is. Het basisonderwijs moet volkomen gratis zijn en beter worden omkaderd – we kennen de pijnpunten.

De twee netten van het middelbaar onderwijs staan niet tegenover elkaar, maar ze vormen een complementaire invulling van wat een onderwijschakering kan inhouden. Laten we de begrippen “ervaring” en “verrijking” voor de maatschappij hierbij in de mond nemen, in plaats van termen te gebruiken die eerder op nieuwe schotten alludeerden.

Het is nogal wies dat Vlaanderen de hogescholen en universiteiten inricht. We moeten rustig onderzoeken hoe we ons het best kunnen aanpassen aan de Sorbonne- en Bologna-akkoorden en hoe we het best aan kwaliteitsbewaking kunnen doen. Het staat voor ons vast dat het Nederlands als instrument voor kennisoverdracht, veel meer kwaliteit garandeert dan alle andere. De instroom van allochtone jongeren wordt er laagdrempelig door.

De Cock

De dualisering van onze maatschappij vormt een groot probleem. Vlaanderen houdt nog relatief goed stand in vergelijking met het Europese binnenland. Toch zijn er tekenen aan de wand die niet te veronachtzamen zijn. Denken we maar aan kansarme kinderen die bij afwezigheid geen doktersbriefje indienen, omdat de ouders geen arts kunnen betalen. Kinderen die enkel op school kennis kunnen maken met ICT, mogen niet in de verdrukking komen in de bestaande digitale maatschappij en in de nog grotere digitale maatschappij van de toekomst. SIF-projecten die nu dienen om vlinderleerkrachten te betalen om kansarme jongeren te begeleiden, dreigen in de grote pot van de gemeentefinanciering aan de aandacht te ontsnappen. We moeten dus alert zijn.

Er moet blijvende aandacht zijn voor de taallessen voor en de inburgering van allochtone medeburgers via cursussen Nederlands Tweede Taal. Die zijn uiterst belangrijk.

Permanent ijveren voor onderwijs, aangepast aan het niveau van elk kind, betekent een opwaardering van TSO en BSO, ook al zijn dat de duurdere opleidingen. Het betekent ook dat we een werkbare strategie ontwikkelen voor hoogbegaafden, opdat ook zij zich goed kunnen voelen.

We moeten het Nederlandstalig onderwijs in Brussel koesteren als een laboratoriumsituatie van waaruit we allerhande pedagogische en didactische strategieën kunnen ontwikkelen, om die daarna in heel Vlaanderen toe te passen.

De meertaligheid van onze afgestudeerden is een troef die we nooit uit handen mogen geven. De echte meertaligheid vertrekt vanuit een uitmuntende kennis van de moedertaal, of voor onze allochtone medeburgers vanuit het Nederlands dat op een heel jonge leeftijd wordt aangeleerd.

De aandacht voor de lerarenopleiding kan niet ver genoeg gaan, zowel vakinhoudelijk als op het vlak van maatschappelijk-didactische competentie. De lerarenopleiding moet een gedeelte training inhouden, zodat probleemdetecterend en -oplossend kan worden gewerkt.

Mevrouw de minister, als we alle “Einzelgängerei” in het onderwijs opzij konden schuiven en opnieuw aan groepswork konden doen, dan zou er heel wat minder onbehagen zijn. Als iedereen in het onderwijs voor elkaar een beetje schragend en dragend kon zijn, als onze leraren een beetje meer maat-

schappelijke waardering konden krijgen, dan zou het onderwijs binnen de kortste keren niet langer nieuwsaarde hebben, want er zouden geen negatieve boodschappen meer worden gecommuniceerd. Tijdens de rondetafelconferentie moeten we daarnaar streven. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik vind het beschamend dat me maar vijf minuten zijn gegund. Tot gisteren was ik secretaris van de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid. Mijn ex-partijgenoten hebben me echter mijn stem afgenomen, maar mijn woord kunnen ze me niet ontnemen. Zeven jaar heb ik me op een correcte wijze ingezet in deze commissie. Steeds heb ik me loyaal opgesteld. De verstandhouding was dan ook bijzonder goed. Hieraan is nu een einde gekomen. Zie ons daar nu zitten : naast het cordon sanitaire een tweede cordon. Ik wil er verder geen woorden aan vuil maken. De kiezer zal beslissen.

Dames en heren, de Volksunie is altijd een partij geweest met grote aandacht voor het onderwijs. Ze heeft met haar eigen visie en ongebonden positie altijd een grote inbreng gehad in de onderwijsdebatten. Als erfgenaam van die partij zal de N-VA deze traditie voortzetten. Voor ons is het onderwijs in Vlaanderen meer dan ooit prioriteit. Ik zal dan ook samen met de heer Vandenbroeke, dit dossier op de voet blijven volgen. Vanuit het regeerakkoord dat ook wij mee opstelden, zullen we de daden en afspraken van de regering en van de betrokken minister kritisch beoordelen.

De Schoolpactvrede die eind jaren vijftig werd gesloten, komt steeds meer onder politieke druk te staan. Spijtig genoeg worden er opnieuw loopgravenoorlogen uitgevochten onder het banier van de eigen ideologie. We nemen afstand van een nieuwe schoolstrijd. We roepen alle partijen op om op een serene wijze het debat aan te gaan. Het heeft geen enkele zin om achterhaalde ideologische spelletjes op Vlaanderen los te laten en te proberen partijpolitiek gewin te bekomen. Als er de voorbije jaren een cruciale factor ontbrak in de discussies over onderwijs, dan is het wel degelijk sereniteit. Waar de regering beloofde eindelijk opnieuw rust te brengen, beleven we meer dan ooit een erg woelige periode. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan boutespraken of maatregelen van mensen die we niet in de commissie voor Onderwijs zien, van diegenen voor wie het belang van het kind niet op de eerste plaats komt. (*Applaus bij de N-VA en CD&V*)

Van Dijk

Gezien mijn korte spreektijd wens ik me te beperken tot vijf belangrijke punten. Ten eerste pleit ik voor de volledige kosteloosheid van het leerplichtonderwijs. Ik kijk met belangstelling uit naar de stemming in dit parlement over deze resolutie. Ik hoor u al denken : 'Daar is hij weer'. Ik wil toch even een redenering van de heer Standaert, redacteur van het Belang van Limburg meegeven. Ik citeer : 'Zou het niet kunnen dat het precies het gigantische verschil in subsidies is dat het gemeenschapsonderwijs de das heeft omgedaan ? Van VLD-voorzitter De Gucht weten we dat ouders die kiezen voor het vrij onderwijs dat niet doen omwille van het christelijk project, maar omwille van de goede school. Ouders die zich niet kunnen permitteren om alleen naar het niveau van de school te kijken, maar die moeten kiezen voor een zo goedkoop mogelijk onderwijs voor hun kinderen, komen in het gemeenschapsonderwijs terecht, dat om die reden al jaren een economisch en sociaal-zwakker publiek aantrekt'. Wij delen deze stelling. We zijn ervan overtuigd dat de kosteloosheid hier een oplossing kan bieden.

Het tweede punt is dat wij de VU-traditie verder als voorstander zijn van een pluralistisch onderwijs, wie ook de inrichtende macht moge zijn. Ik verwijs in deze context graag naar onze initiatieven van de jaren zeventig in verband met de pluralistische scholen. Ik meen mij te herinneren dat wij tijdens de vorige legislatuur de enigen waren die tegen de afschaffing van de Raad van het Pluralistisch Onderwijs stemden. De heer Martens had het daar ook over. Dit alles betekent hoegenaamd niet dat we een wortel voor de ezel moeten hangen. De grondwettelijke vrijheid van het onderwijs moet gegarandeerd blijven. Aan het grondwettelijk recht van vrijheid van onderwijs mag niet worden geraakt. Het gaat immers om een basisbeginsel van de democratie. Dat wil echter niet zeggen dat wij ons tegen netoverschrijdende samenwerking keren.

Mijn derde punt is dat wij eisen dat er op basis van de resultaten van de studie over de objectieerbare verschillen maatregelen worden genomen. De ongelijke behandeling van de scholen moet stoppen. Ze is immers ongrondwettelijk. Voor ons is ieder kind echt gelijk. Alle scholen moeten gelijk worden behandeld. Pluralistische scholen mogen meer geld krijgen als ze meer kosten. De studie spreekt over 3,5 tot 8 percent verschil en niet over 50 percent.

Het vierde punt dat ik wil aanbrengen is dat wij voorstander zijn van één officieel net voor het basisonderwijs. Wij pleiten resoluut voor een samen-

smelting van het gemeenschapsonderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs op het niveau van het basisonderwijs. Het officieel gesubsidieerd onderwijs kan zijn taak dan op een democratische en pluralistische manier vervullen. Wij blijven dus voorstander van het principe van pluralistisch onderwijs onder elke kerktoren. Naast dit officiële net blijft het vrij onderwijsnet uiteraard bestaan.

Ik kom nu tot mijn vijfde punt. Wij vragen met aandrang dat er ook aandacht wordt besteed aan de problematiek van de schoolgebouwen in het vrij onderwijs. Ook in verband met deze problematiek moeten de betrokken partijen water bij de wijn doen. Het kan niet dat na 20 jaar de inrichtende macht volledig eigenaar is. Wij zijn van oordeel dat hieraan iets moet veranderen.

Mevrouw de minister, collega's, de N-VA is bereid om de discussie aan te gaan in het belang van het Vlaamse onderwijs. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, enkele maanden geleden, tijdens de bespreking van de begroting en van de beleidsbrief, verweet de heer Martens mij dat mijn beleidsbrief te overladen was. Vandaag zegt hij dat ik te weinig initiatieven neem en dat ik conflicten veroorzaak telkens als ik initiatieven neem. Ik vrees dat in het onderwijs heel weinig te veranderen valt zonder protest. Ik word geconfronteerd met 150.000 leerkrachten, met een miljoen leerlingen en met hun ouders. Als er ook maar een school protesteert, of als er enkele ouders of leerkrachten niet tevreden zijn, dan leidt dat tot protest. Dat wekt vaak onterecht de indruk van veel onrust. Als rust betekent dat er beter niets wordt gedaan, dan vrees ik dat er van rust weinig sprake zal zijn gedurende de volgende 2,5 jaar. Er zijn immers te veel uitdagingen in het onderwijs om stil te blijven zitten.

Ik wil veel veranderen en bijsturen. Ik wens ook nieuwe initiatieven te nemen. Dat is mijn plicht als minister van Onderwijs. Als ik merk dat er problemen zijn, dan moet ik die oplossen. Ik zal zeer veel overleg plegen. Ik moet zo werken en ik ben dan ook gedurende dagen bezig met dat overleg.

Ik kan mij voorstellen dat het volledige hervormingsplaatje voor de buitenwereld niet altijd even duidelijk is. Daarom ben ik u allen dankbaar voor dit debat. Ik kan nu immers een en ander verduidelijken.

Vanderpoorten

In eerste instantie wil ik het hebben over de discussie over het pluralisme. We moeten dat debat niet uit de weg gaan. Het is niet omdat de term pluralisme opnieuw meer circuleert dan in het verleden, dat er iemand uit is op een nieuwe schoolstrijd, wel integendeel. Mijn vertrekpunt is echter het regeerakkoord. Daarin staan een aantal bepalingen die stilaan aan uitvoering toe zijn. Ze zullen voor het zomerreces in het ontwerp van decreet worden geregeld.

Bij de overdracht van een gemeenteschool naar een vrije school moeten in de eerste plaats de leerlingen de kans krijgen om de levensbeschouwelijke vakken die ze in de oorspronkelijke school kregen, te kunnen blijven volgen. Een vrije school moet de kans geboden worden om pluralistisch te zijn. Een element dat bij de bespreking van de tekst over het basisonderwijs al aan bod is gekomen, is dat gemeentescholen in principe vrijekeuzescholen zijn. Ze moeten dan ook aan een aantal voorwaarden voldoen.

Voor de passage over de mogelijkheid dat vrije scholen pluralistisch moeten kunnen zijn, heeft heel wat stof doen opwaaien. Nochtans is dat niet zo'n gek voorstel. Ik bezoek nogal wat scholen. Tijdens de afgelopen weken stelde ik vast dat vrije, katholieke scholen brochures uitgeven waarin staat dat ze een open, pluralistisch project aanbieden. Zo eigenaardig is die stelling dus niet. Met mijn partij en de meerderheidsfracties druk ik erop dat het gaat om een mogelijkheid, en niet om een plicht.

Door de uitvoering van die passage uit het regeerakkoord wordt het debat ook gelanceerd. Indien het parlement dit bespreekt, dan volgen er sowieso reacties uit de publieke opinie en van de collega's. We moeten het debat niet systematisch weigeren en de zaken laten zoals ze zijn. Het is juist een heel boeiende discussie. Dit betekent niet dat alle problemen en knelpunten in het onderwijs in het niets verdwijnen. Wel moeten we een aantal stellingen durven lanceren.

Ik heb me de afgelopen weken beperkt tot het stellen van een aantal vragen. Die moeten ook aan bod komen. Wat bedoelen we juist met het pluralisme? Wanneer we zeggen dat vrije scholen pluralistisch kunnen zijn, heeft dit pluralisme dan een prijs? Ik antwoord daarop vandaag niet met ja of neen. Dat zou het open debat juist hypothekeren. Hoe kan er worden samengewerkt tussen scholen over de netten heen? Hoe denkt de sector daar zelf over?

Twee weken geleden ben ik gestart met een raadpleging van de koepels, van de inrichtende machten, van vakbonden, van verenigingen van directies. Ik heb hen de vraag gesteld hoe zij denken dat er kan worden samengewerkt. Er worden heel wat voorbeelden gegeven over hoe dat in de praktijk gebeurt. Is er plaats voor het vak levensbeschouwing? Zo ja, moet dat worden ingericht naast de reeds aangeboden levensbeschouwelijke vakken, of kan het in de plaats ervan worden onderricht?

Het debat daarover moet tijdens de volgende maanden in alle sereniteit en openheid worden gevoerd. Ik ben ervan overtuigd dat dit kan. Dit betekent niet dat we uit zijn op een schoolstrijd. Dat betekent ook niet dat we uit zijn op een eenheidsnet, waar men ons vaak van verdenkt. We willen geen eenheidsworst creëren in het Vlaamse onderwijslandschap. De verscheidenheid tussen scholen is juist de rijkdom van Vlaanderen. Het is goed dat ouders kunnen kiezen voor een project en een school die best passen bij het karakter en ingesteldheid van hun gezin en van hun kind. De verscheidenheid tussen scholen maakt juist de rijkdom van het onderwijslandschap uit, en dat moet zo blijven.

Voorts leg ik de studie van de objectiveerbare verschillen vanzelfsprekend niet naast mij neer. Een discussie over de financiering van het onderwijs dringt zich op. Ik zal daar dan ook het initiatief tonemen.

Democratisering is voor mij, de Vlaamse regering, en de hele meerderheid, een zeer belangrijk thema. De voorbije jaren hebben we al een aantal zaken verwezenlijkt op dit vlak. Zo is er een decreet gekomen over de studietoelagen, die van groot belang zijn voor de democratisering van het hoger onderwijs. Dankzij CAO 5 zijn de middelen voor zorgverbreding en een onderwijsvoorrangsbeleid gestegen. Ik ben me er evenwel heel goed van bewust dat dit niet volstaat. Er is bijvoorbeeld dringend een oplossing nodig voor het probleem van de vrije internaten. Enkele weken geleden heb ik nog gezegd dat dit bovenaan mijn prioriteitenlijstje voor de budgetcontrole staat. Verder moet de ongekwalificeerde uitstroom afnemen. Te veel leerlingen belanden in het buitengewoon onderwijs. Het technisch en het beroepsonderwijs kampen met heel specifieke moeilijkheden, die ook dringend een oplossing behoeven.

Zeventien percent van de volwassenen is ongeletterd. Een rijke regio als Vlaanderen kan zich zoiets niet veroorloven. Er loopt nog steeds iets mis met de oriëntatie van de leerlingen in de eerste graad

Vanderpoorten

van het secundair onderwijs. Ten slotte bereidt de lerarenopleiding de studenten onvoldoende voor op de omgang met verschillen tussen leerlingen.

Mijnheer Martens, u blijft de evaluatie van de lerarenopleiding in vraag stellen. Naar mijn mening is de lerarenopleiding evenwel een sleutelement in het onderwijsbeleid. Heel veel staat of valt ermee. Momenteel is een werkgroep bezig met een bijsturing van de lerarenopleiding.

Vanochtend werd heel veel gepraat over gelijke kansen. Ik ben de eerste om toe te geven dat het voorgestelde ontwerp van decreet nog maar de eerste stap is in een volwaardig gelijkekansenbeleid. De start van die eerste fase is gepland voor 1 september 2002. Ik heb nooit gezegd dat het daarbij zal blijven.

Het was noodzakelijk dat dit ontwerp van decreet absolute voorrang kreeg, omdat het voorbije decennium gebleken is dat de projecten inzake zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid niet alle problemen kunnen oplossen, en dat er teveel knelpunten bleven bestaan. Dit ontwerp van gelijkekansen decreet heeft de bedoeling om, mee dankzij bijkomende middelen, de zaken bij te sturen. Zo moet bijvoorbeeld het plaatselijk overleg worden versterkt. De doelgroepen die tot nu toe niet bij het beleid waren betrokken, bijvoorbeeld de allochtonen, moeten voortaan wel worden bereikt.

Het ontwerp van een gelijkekansen decreet steunt op drie pijlers. De eerste is het inschrijvingsrecht voor alle kinderen, afhankelijk van de draagkracht van de school. Er is voorzien in de mogelijkheid van doorverwijzing, net om de multiculturele scholen te beschermen. Als de draagkracht van een school overschreden dreigt te worden, zal het overlegplatform zoeken naar een oplossing.

De tweede pijler is het lokaal overlegplatform. De goede werking ervan zal mijns inziens in zeer grote mate bepalend zijn voor het welslagen van het gelijkekansenbeleid. Het moet dan ook professioneel worden ondersteund. In de begroting voor 2002 is voorzien in 25 miljoen frank om het lokaal overleg te steunen. Zo kunnen dagelijks contacten worden gelegd tussen scholen, tussen scholen en ouders, tussen leerkrachten en ouders en tussen leerlingen en hun school. Dat is essentieel. Zeker in de grote steden wordt dat een zware opdracht. Maar zo kunnen we bijzonder veel realiseren op het vlak van gelijke kansen en het wegwerken van discriminaties.

De derde pijler van het gelijkekansen decreet is de ondersteuning van scholen met een grote concentratie van doelgroepleerlingen. Ik schaf de zorgverbreding niet af. Het is de bedoeling dat in het gelijkekansen decreet de projecten zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid worden geïntegreerd en in elkaar geschoven. Zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid verdwijnen niet. Er komen wel andere of aangepaste indicatoren. De indicatoren waren eenoudergezinnen, vervangingsinkomens en het diploma van de moeder. In het onderwijsvoorrangsbeleid waren dat het opleidingsniveau van de moeder en het feit dat de 'thuis taal' niet het Nederlands is. In het gelijkekansen decreet zijn vijf indicatoren weerhouden: een trekkende bevolking, thuisloze jongeren, vervangingsinkomens, het diploma van de moeder en de 'thuis taal' die niet het Nederlands is. De indicator 'eenoudergezinnen' is verdwenen, en dat kan verschuivingen in de verdeling van de middelen veroorzaken.

De heer Martens heeft even gesproken over een nakend protest. In alle duidelijkheid wil ik zeggen dat de wetenschappers het erover eens zijn dat de indicator 'eenoudergezinnen' niet goed is. Iedereen is het over de nieuwe indicatoren eens. Om te voorkomen dat een aantal scholen van het basisonderwijs minder middelen voor zorgverbreding zouden krijgen, hebben we in het ontwerp van decreet een overgangsjaar ingebouwd. In dat overgangsjaar wordt het aantal doelgroepleerlingen teruggebracht van 20 naar 10 procent.

Zijn daarmee alle problemen opgelost? Neen, want ook in het verleden kregen maar de helft van de 2.400 Vlaamse basisscholen middelen voor zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid. De andere helft kreeg in het verleden dus niets om kansarmoede te bestrijden. In een tweede fase van de strijd voor gelijke kansen, tijdens de hertekening van het basisonderwijslandschap, wil ik daaraan iets doen. Het schooljaar 2002-2003 wordt het overgangsjaar. De tweede fase zou vanaf 1 september 2003 moeten aanvangen. Vanaf dan zou elke school moeten beschikken over een pakket middelen en uren om extra zorg aan alle kinderen te geven. Experts zeggen me dat in elke gewone basisschool kinderen extra zorg nodig hebben. Volgens hen leidt ongeveer 10 procent van de leerlingen aan leerstoornissen wegens emotionele problemen. Zij hebben extra zorg nodig. Vandaag kunnen de basisscholen een taakleraar aanstellen. Ze kunnen er ook voor zorgen dat de klassen niet te groot worden. In veel scholen moet men een keuze tussen beide maatregelen maken. In ideale omstandigheden zou men beide moeten kunnen nemen.

Vanderpoorten

De kleuterscholen hebben over het algemeen nog te grote klassen. De weging van een kleuter ligt nog altijd lager dan die van een lagereschoolkind. Dat heeft tot gevolg dat vandaag een aantal kleuterleidsters worden geconfronteerd met kleuterklassen van meer dan dertig leerlingen. Dit mag niet blijven duren, maar er moet aan worden gewerkt. De basisfinanciering van het basisonderwijs moet worden opgetrokken om die zorgtaak, een belangrijk element in het gelijkheidsbeleid, te kunnen volbrengen.

Er zijn drie stappen nodig om de problematiek van het vrije basisonderwijs vrij snel te kunnen oplossen. In de CAO is ingeschreven dat voor het schooljaar 2002-2003, 20 miljoen euro extra naar administratieve ondersteuning zal gaan. Deze 20 miljoen euro, plus de tweemaal 6,1 miljoen euro die tijdens de vorige jaren reeds zijn toegekend, samen 32,2 miljoen euro, zullen de werkingsmiddelen kleuren. Vanuit de werkingsmiddelen wordt een bepaald budget aan administratieve ondersteuning besteed. Dat betekent reeds veel voor de gemiddelde basisschool en zal de druk van de directies wegnemen. Het is niet meteen een oplossing voor het probleem inzake de gelijke kansen. Door het feit dat de directeur minder onder druk staat omwille van de vermindering van de administratieve last, zal er meer tijd vrijkomen om de leerkrachten te begeleiden, te ondersteunen en om zich vooral op pedagogische taken te richten.

Verder is in de CAO eveneens ingeschreven dat, voor het schooljaar 2003-2004, 25 miljoen euro extra naar het kleuteronderwijs zal gaan. Dat bedrag moet zorgen voor een betere omkadering zodat de grote klassen in het kleuteronderwijs niet meer nodig zijn. Dat volstaat echter niet. Elke school moet, naast de keuze voor een taakleraar, nagaan of zij niet een aantal uren aan haar zorgtaak moet besteden. Daar zijn extra middelen voor nodig, en daarvoor ben ik vragende partij tijdens de volgende begrotingsbesprekingen. Ik hecht veel belang aan het basisonderwijs omdat in het verleden het kleuteronderwijs niet altijd even ernstig werd genomen. Intussen is heel wat onderzoek verricht en expertise ontstaan door de projecten zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid, en beseft iedereen dat de basis in het basis- en zeker in het kleuteronderwijs wordt gelegd.

Als in het kleuteronderwijs wordt vastgesteld dat er iets fout loopt en men grijpt onmiddellijk in, dan kan veel onheil worden voorkomen in de latere schoolcarrière van kinderen. Het structureel grij-

pen in de zorgtaak en aandacht voor kinderen hebben, gebeurt in eerste instantie in het kleuter- en het basisonderwijs. Daar moeten we in investeren, als we van gelijke kansen willen spreken. Als wij meer zorguren aan de scholen geven, zijn er ook meer leerkrachten nodig. Daar zit de angel. We spreken over het basisonderwijs en moeten investeren in het basisonderwijs. We hebben leerkrachten nodig voor het basisonderwijs. Ik herhaal hiermee wat ik een aantal maanden geleden reeds heb gezegd.

Een derde fase in het gelijkheidsbeleid betreft alles wat met het buitengewoon onderwijs te maken heeft. Ik heb een discussienota gelanceerd – Maatwerk in Samenspraak – die niet te nemen of te laten is. Daarin wordt een denkspoor uitgetekend op welke manier we in de toekomst meer inclusief kunnen werken. Zoals de heer Van Nieuwerkerke reeds zei, zijn er teveel kinderen in het onderwijs van type 1 en van type 8. Van de leerlingen van het buitengewoon basisonderwijs zit twee derde in type 1 en type 8. Specialististen zeggen mij dat een deel van deze leerlingen kan worden opgevangen in het gewoon onderwijs, maar niet met de middelen die het gewoon onderwijs daar nu ter beschikking voor heeft. Dan moet het natuurlijk de bedoeling zijn dat de middelen, besteed aan de kinderen in het buitengewoon onderwijs, mee worden overgedragen naar het gewoon onderwijs, en dat de leerkrachten die een expertise met dergelijke kinderen hebben ontwikkeld in het buitengewoon onderwijs die expertise ter beschikking kunnen stellen van het gewoon onderwijs. In een verdere fase zullen we moeten nagaan in welke mate er meer kan worden samengewerkt tussen het buitengewoon onderwijs en het gewoon onderwijs. In een eerste fase denk ik evenwel aan type 1, type 8 en eventueel ook type 3. Daarover zal echter nog moeten worden gesproken. U hebt de nota ontvangen. Op vrij korte termijn is er ook een hoorzitting gepland inzake het buitengewoon onderwijs.

Ik vat het voorgaande samen. Het gelijkheidsdecreet is essentieel voor de tweede helft van de zittingsperiode. Het gelijkheidsbeleid steunt op drie pijlers. De eerste, waarmee we nu volop bezig zijn, is de extra ondersteuning voor scholen met een concentratie aan doelgroepkinderen. Die scholen hebben dat echt nodig, want ze worden met enorme problemen geconfronteerd, zeker in onze grote steden. De tweede pijler is het optrekken van de basisfinanciering van het basisonderwijs, zodat we alle scholen kunnen verplichten een deel van hun uren en middelen te besteden aan zorgtaken. De derde pijler is een grotere inclusie tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs,

Vanderpoorten

zodat de stroom van leerlingen naar het buitengewoon onderwijs eindelijk kan worden afgeremd.

Dit gelijkekansenbeleid staat natuurlijk niet alleen. Zoals ik al zei, is het gelijkekansendecreet één deel van een drieluik, dat hier integraal moet worden goedgekeurd. Op het gelijkekansendecreet volgt een participatiedecreet en een decreet betreffende de rechten en plichten van de leerlingen. Naar mijn aanvoelen is het participatiedecreet ongemeen belangrijk, niet alleen voor de verschillende actoren in het onderwijsveld, zijnde de leerlingen, de leerkrachten en de ouders, maar ook voor de democratie. Dit ontwerp van decreet geeft immers een stimulans aan democratisch samenleven in de school. Eén belangrijke passage in het ontwerp van participatiedecreet zal gewijd zijn aan de samenstelling en de bevoegdheden van de participatieraden. Het is mijn bedoeling daarin te bepalen dat de bevoegdheden van ouders, leerlingen en leerkrachten in die raden in bepaalde materies moeten worden uitgebreid. Het ontwerp van decreet betreffende de rechten en plichten van de leerlingen zal een belangrijke passage bevatten over het schoolreglement, over de wijze waarop en in samenspraak met wie dat tot stand moet komen. We gaan niet voorschrijven wat er allemaal in dit reglement moet staan. Wel gaan we een kader uittekenen over de grote lijnen : de zaken die er zeker wel in moeten voorkomen.

Daarmee ben ik beland bij de problematiek van de kosteloosheid, die al werd aangehaald door sommige sprekers. Vorige zomer hebben we de kosteloosheid besproken in dit parlement. Over die kosteloosheid moet in samenspraak met de ouders worden gediscussieerd. Het schoolreglement zal in de toekomst moeten bepalen wat de kosten zijn voor de ouders. Het schoolreglement moet in samenspraak met die ouders, en met de oudere leerlingen, tot stand komen. Zij zullen zelf de kritische oefening moeten maken inzake wat kan en wat niet kan worden aangerekend. De ervaring die men zal krijgen door het samenstellen van dat schoolreglement vormt een eerste stap in de algemene discussie over de kosteloosheid van het onderwijs. Laat het duidelijk zijn : ook individuele scholen en soms ook ouders zelf dragen een grote verantwoordelijkheid inzake het aanrekenen van kosten.

De heer Sannen zei dat de samenwerking tussen scholen heel ver kan gaan. Ik ben het daar volledig mee eens. Het is inderdaad niet alleen een kwestie van samenwerking tussen scholen van hetzelfde niveau. Er komen heel wat kansen als we erin slagen

de secundaire scholen ervan te overtuigen om samen te werken – bijvoorbeeld voor secretariaatswerk – met de basisscholen die op dezelfde campus liggen. Daarmee wil ik zeker niet zeggen dat dit vandaag nog niet gebeurt. Integendeel, er zijn heel wat goede praktijkvoorbeelden. Wanneer basisscholen en secundaire scholen de handen in elkaar slaan, en samen één secretariaat hebben, lost dit voor de basisscholen in kwestie dikwijls al heel wat op.

Samenwerken tussen scholen moet uiteraard ten eerste al binnen de netten zelf gebeuren. Daarnaast moet het bij voorkeur ook over de netten heen gebeuren. Het is absoluut noodzakelijk dat de scholen over de niveaus heen samenwerken. Voorts moet er met andere actoren worden samengewerkt, bijvoorbeeld de VDAB en het VIZO. Dat zijn dan de partners die we vooral ontmoeten in het kader van levenslang en levensbreed leren. Ten slotte mogen we ook het bedrijfsleven niet vergeten.

Wat het technisch en het beroepssecundair onderwijs betreft, is er vorig jaar in september een heel belangrijke stap gezet bij de eerste projecten van de regionale technologische centra. Uit hun werking doen we heel wat ervaring op. Vandaag blijkt al welke zaken zeker kunnen worden toegewezen aan die regionale technologische centra en voor welke zaken het veel moeilijker zal blijven in de toekomst. Daar zal jaarlijks dus zeker een vervolg op komen.

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik sluit af met het volgende. Het is uiteraard mijn mening dat de rondetafelconferentie een ongemeen belangrijke conferentie is voor de toekomst van het onderwijs. Het is heel belangrijk dat daar het brede draagvlak wordt gecreëerd dat nodig is voor fundamentele hervormingen in het onderwijs. Mijn beleid zal ik ondertussen natuurlijk voortzetten. Er zijn een aantal ontwerpen decreten heel ver gevorderd in voorbereiding. Een aantal andere decreten zijn bijna klaar om naar de commissie te gaan. Nog voor de zomer zullen ze hier worden besproken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens *(Op de tribune)* : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uiteenzetting. Wel blijf ik bij de kritiek die we hebben geformuleerd met betrekking tot uw beleidsbrief. Die kritiek is immers ook als zodanig door de VLOR geformuleerd. U geeft een brede waaier van intenties aan, terwijl u zelf ook wel weet dat er een keuze moet worden gemaakt. Dat moet worden gesteld in haal-

Martens

bare termen. Het ene staat natuurlijk niet tegenover het andere.

Ik stel ook vast dat de standpunten die u vertolkt, uitnodigend zijn en als zodanig geen onoverbrugbare spanningen hoeven in te houden. Ze zijn genuanceerd en ze nemen afstand van de al te radicale en al te provocatieve terminologie van de heer De Gucht. Het siert u als u op bepaalde momenten probeert voor enige rugdekking te zorgen. Straks komt het structuurdecreet eraan en de positie van de KUB. Ik hoop dus dat u de kans krijgt om minister van Onderwijs te zijn.

U hebt een aantal thema's vernoemd waarbij we met aandacht luisteren naar uw benadering. We zullen proberen om daar kritisch en tegelijk constructief aan mee te werken, zoals we dat trouwens systematisch in de commissie hebben gedaan. We hebben ook op verschillende punten resoluties en moties voorgelegd, precies om richtingen aan te geven. Ik herhaal echter dat ik hoop dat u de vrijheid krijgt om dit allemaal te doen.

Als ik terugblik op het geheel van het debat, moet ik vaststellen dat de kritiek die we vanuit de oppositie uiteraard met een zekere scherppte moeten formuleren, mutatis mutandis toch ook wel bij de andere partijen hoorbaar is. Onze zorgen zijn ook bij de andere partijen uitdrukkelijk aanwezig, misschien met uitzondering van Spirit.

Ik stel vast dat de toonzetting bij de andere partijen zeer uitnodigend is. Als er een zweem van schoolstrijd zou zijn, dan is die niet opgeroepen door de heer Sannen, door de heer Janssens of door andere collega's, maar dan is die opgeroepen door de voorzitter van de VLD, niet meer en niet minder.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer Martens, ik ben blij met uw tweede betoog. Al is het dan wat korter, het is misschien ook belangrijker.

Uit uw eerste uiteenzetting meende ik te begrijpen dat u de rondetafelconferentie niet zag zitten, al wilde u wel aan tafel gaan zitten. Mag ik uit deze tweede uiteenzetting opmaken dat u de uitgestoken hand niet met een gebalde vuist zult beantwoorden ?

De heer Luc Martens : We hebben dat ook niet gedaan. De heren De Gucht en Dewael hebben op een provocatieve manier stelling ingenomen vóór

de rondetafelconferentie. (*Opmerkingen van de heer Jos Geysels*)

De voorzitter van de rondetafelconferentie was niet mevrouw Vanderpoorten, maar de heer Dewael. Hij heeft de eerste vergadering voorgezeten, en hij heeft gezegd dat hij dat in het vervolg ook zal doen. Mevrouw Vanderpoorten heeft alleen een inleiding gegeven bij haar eigen nota.

We zijn bereid te praten binnen de aangegeven contouren en met de gestelde prioriteiten, namelijk aandacht voor jongeren en de kansen die we hen willen geven, het respect voor vrijheid in de verschillende betekenissen, het creëren van de voorwaarden voor het realiseren van kwaliteit in elke school en het perspectief van een nieuw type school die geen leerfabriek is, maar een brede leefschoon. Daar willen we constructief aan meewerken. We hebben dat de voorbije maanden en jaren ook gedaan, en het wordt niet anders.

Ik wijs echter de toon af die door de heer De Gucht wordt aangeslagen. Ik neem aan dat hij als voorzitter spreekt voor heel zijn partij. Het volstaat niet dat ons binnenskamers wordt gezegd dat hij overdrijft en dat zijn houding niet wijs is, die mensen moeten maar de moed hebben om dat publiekelijk te zeggen.

De thema's die de meerderheidspartijen aanbrenge bij monde van hun commissieleden zijn niet identiek aan elkaar. Ze laten ons echter toe om het gesprek gaande te houden. De heer De Gucht hanteert evenwel een conflictmodel en plaatst zijn partij in een isolement. Daarmee heeft hij al van bij de aanvang een hypotheek gelegd op de rondetafelconferentie. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Moties van aanbeveling

De voorzitter : Door de heer Martens en mevrouw Merckx en door de heer Van Hauthem werden tot besluit van dit actualiteitsdebat moties van aanbeveling aangekondigd. Ze moeten uiterlijk vrijdag 1 februari 2002 om 17 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

De bespreking is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter : Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Van Hauthem bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, ik vraag hierbij de spoedbehandeling van Stuk 1003, een motie betreffende een belangenconflict.

De voorzitter : Ik stel voor dat we ons deze middag voor de stemmingen uitspreken over dit voorstel tot spoedbehandeling.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.30 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.55*
